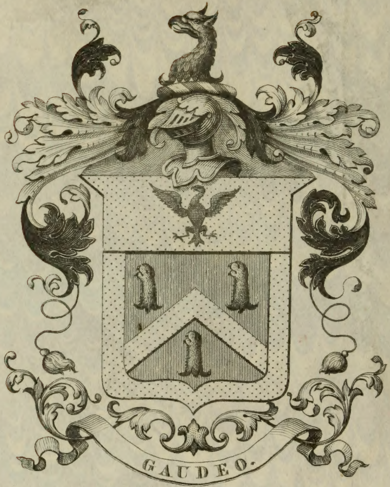
GAUDEO

John Carter Brown.

BOUND BY F. BEDFORD

1509

Fernaux (?) ff. 11th [illegible]

H 60

America is mentioned on the verso
of the 9th leaf — the passage in
the Cosmography of 1507 being repeated

R.

Coſmographie intro
ductio: cum quibuſdam Geome-
trię ac Aſtronomię princi
pijs ad eam rem
neceſſarijs.

Inſuper quattuor Americi Ve
ſpucij nauigationes.

Uniuerſalis Coſmographię deſcriptio
tam in ſolido ꝙ plano/eis etiam
inſertis quę Ptholomęo
ignota/a nuperis
reperta ſunt.

Cum deus aſtra regat/et terrę climata Cęſar
Nec tellus/nec eis ſydera maius habent.

Maximiliano Ceſari Auguſto. Phileſius Vogeſigena.

Cum tua ſit vaſtum Maieſtas ſacra per orbem
Ceſar in extremis Maxmiliane plagis
Qua ſol Eois rutulum caput extulit vndis,
Atq; freta Herculeo nomine nota petit:
Quaq; dies medius flagranti ſydere feruet,
Congelat et Septem terga marina Trios:
Ac iubeas regum magnorum maxime princeps
Mitia ad arbitrium iura ſubire tuum
Hinc tibi deuota generale hoc mente dicauit
Qui mira preſens arte parauit opus.

Anteloquium

Diuo Maximiliano

Ceſari Auguſto Martinus
Ilacomilus foelicitatē
optat.

JOHN CARTER BROWN

SI multas adiiſſe regiones et populoꝝ vltimos vidiſſe/nō ſolū voluptariū ſ; etiā in vita ↄducibile eſt (qđ in Platone/Appollonio Thyaneo atq; aliis multis philoſophis/qui indagādaꝝ rerū cauſa remotiſſimas oras petiuerunt/clarum euadit) quis oro inuictiſſime Ceſar Maximiliane/regionū atq; vrbium ſitus/⁊ exterorum hominum. Boeti⁹

Quos videt condens radios ſub vndas
Phoebus extremo veniens ab ortu:
Quos premunt Septem gelidi Triones:
Quos Notbus ſicco violentus eſtu
Torret ardētes recoquēs harenas.

Quis inquā illoꝝ omniū ritus ac mores ex libris cognoſcere iucundū ac vtile eſſe inficias ibit. Sane (vt dicā qđ mea fert opinio) ſicut longiſſime ꝑegrinari laudabile eſt/ita de ꝗuis cui ipſe terraꝝ orbis vel ex ſola chartarum traditiōe cognit⁹ eſt: nō abſurde repeti identidē poteſt illud Odiſſee caput qđ doctiſſimus poetaꝝ Homer⁹ de Vliſſe ſcripſit. Homerus

Dic mihi muſa virū capte poſt tempora troie
Qui mores hominum multorum vidit et vrbes.

Hinc factū eſt vt me libros Ptolomei ad exemplar Grecū quorundā opeꝑ virili recognoſcēte/⁊ quattuor Americi Veſpucij nauigationū luſtrationes adijciente: totius orbis typū: tam in ſolido ꝗ̄ plano (velut preuiam quandā yſagogen) ꝑ cōmuni ſtudioſorum vtilitate parauerim. Quem tue ſacratiſſime maieſtati cu; terrarū dominus exiſtas dicare ſtatui. Ratus me voti compotē: et ab emulorum machinamentis: tuo (tanꝗ̄ Achillis) clipeo tutiſſimū fore/ſi tue Maieſtatis acutiſſimo in eis rebus iudicio: aliq̄ ſaltem ex parte me ſatis fecciſſe intellexero. Vale Ceſar inclytiſſi. Ex oppido diui Deodati. Anno poſt natu; Saluatorem/ ſupra ſeſquimilleſimum ſeptimo.

Anteloquium.

Tractandorum ordo.

Cum Coſmographię noticia. ſine pręuia quadā aſtronomię cognitione/ et ipſa etiam aſtronomia: ſine Geometrię principiis plęne haberi nequeat: dicemus primo in hac ſuccincta introdu/ctione paucula de Geometrię incboamentis: ad ſphere materialis intelligentiam ſeruientibus:

2 Deinde quid ſphera/ axis/ poli ꝛc.
3 De coeli circulis.
4 Quandam ipſius ſphęrę ſecundum graduum rationes Theo/ricam ponemus.
5 De quinqꝫ Zonis cęleſtibus earundemqꝫ ꝛ graduum coeli ad terram applicatione.
6 De Paralellis.
7 De climatibus orbis:
8 De ventis cum eoꝝ et aliaꝝ rerum figura vniuerſali.
9 Nono capite quędam de diuiſiōe terrę/ de ſinibus maris/ de inſulis/ et locorum ab inuicem diſtantia dicentur

Addetur etiam quadrans Coſmograpbo vtilis.

Ultimo loco quattuor Americi Veſpucij ſubiungentur profectiones. Et coſmo. tam ſolidam qꝫ planam deſcribemus.

Geometriae.

De principiis geometriae ad ſpherę noticiam neceſſarijs:

Caput primum.

Quia in ſequentibus circuli/circūferentię/centri/diametri/et id genus aliorꝝ crebra mētio fiet: ideo primū nobis ſingillatum de talibus breuiſſime tractandum venit.

Eſt igitur circulus/figura plana uidē/circūducta linea contenta: in cuius medio punctus eſt/a quo omnes rectę lineę ad circūdantem lineā eductę/ad inuicem ſunt equales.

Figura plana/eſt cuius medium non ſubſultat/neqꝫ ab extremis egreditur.

Circūferentia/eſt linea circulum continens ad quā omnes rectę lineę a centro circuli eiectę/inter ſe ſunt equales/quę et ambitus/et circuitus/curuaturaqꝫ ac circulus a latinis/grece autem peripheria dicitur.

Centrū circuli/eſt pūctus ille a quo oēs rectę/ad lineā circulū continentem eductę ad inuicem ſunt equales.

Dimidius circulus/eſt figura plana diametro circuli et medietate circūferentię contenta:

Diameter circuli/eſt quęcunqꝫ linea recta per centrum circuli tranſiens vtrinqꝫ ad circuli peripheriam eiecta:

Linea recta/eſt a puncto ad punctū extenſio breuiſſima:

Angulus/eſt duarꝝ linearꝝ mutuꝰ ꝯtactus. Eſt em̄ figurę particula a lineę contactu in amplitudinē ſurgens.

Angulus rectus/eſt angulus ex linea ſupra lineam cadente/ꝛ vtrinqꝫ altrinſecus duos adinuicē ęquales angulos facien tecau ſatus: quem ſi rectę lineę contineut rectilineus: ſi curuę/curuus ſpheraliſqꝫ dicetur.

Obtuſus eſt qui recto maior. Acutus recto minor.

Solidum/eſt corpus longitudine/latitudine/altitudineqꝫ diſmenſum.

Altitudo/craſſicies/profunditas idem.

Integrũ eſt res tota/aut rei pars: q̃ ſexagenaria partitiõe nõ pro-
Minutum/eſt ſexageſima integri pars. uenit.
Secundum/ſexageſima pars minuti.
Tercium ſexageſima ſecundi/et ita deinceps.

Caput Secundũ quid ſphera. axis/poli ꝛc̃. ſtrictiſſime perdocet.

ANteaq̃ aliquis Coſmograuię noticiã habere poſſit neceſſium eſt. vt ſpherę materialis cognitionẽ habe-at. Poſtq̃ vniuerſi orbis deſcꝑtionẽ: p̄mo a Ptholomęo atq̃ alijs traditã/ꝛ deinde ꝑ alios amplificatam/nuper vero ab Americo Veſputio latius illuſtratam facilius intelliget. Igitur:

Theodoſius. Sphera (vt eã Theodoſius in libro de ſpheris definit) eſt ſolida ꝛ corporea figura: vna quidẽ ↄuexa ſuꝑficie ↄtẽta: in cuiꝰ medio pũctꝰ eſt/a q̃ oẽs recte lineę ad circũferentiã eductę adĩuicẽ ſũt ęq̃les. Et cũ (vt neotericiꝫ placet) decẽ ſint ſpherę coeleſtes/fit materialis ſphera ad inſtar octauę (q̃ quod ſtellifera ſit aplanes dicitur) ex circulis artificialiter adinuicẽ iunctis per virgulã et axem mediũ centrũ (quę terra eſt) tangentẽ compoſita.

Axis ſpherę/eſt linea ꝑ centrũ ſpherę tranſiens: ex vtraq̃ parte ſuas extremitates ad ſpherę circũferẽtiã applicãs: circa quã ſphera/ſicut rota circa axem carri (q̃ ſtipes teres eſt) intorq̃tur ꝛ cõuertitur/eſtq̃ ipſius circuli diametrus. De q̃ Manilius ita loquitꝛ.

Manilius. Aera per gelidum tenuis deducitur axis
Sydereus medium circa quem voluitur orbis

Poli (qui ꝛ cardines ꝛ vertices dicuntur) ſunt pũcta coeli axem terminãtia/ita fixa vt nunq̃ moueantꝛ: ſed ꝑpetuo eodẽ loco maneant. Et quę hic de axe ac polis dicuntꝛ ad octauã ſpheram referenda ſunt. Quoniã in pręſentiaꝝ materialis ſpherę determinationẽ/quę (vt diximus) octauę ſpherę ſimilitudinẽ habet/ſuſcepimus. Sunt itaq̃ eoꝝ duo principales/vnus Septemtrionalis (qui ꝛ Arcticus ꝛ Borealis appellatꝛ/alter Auſtralis/quẽ Antarcticum vocant/de hijs Vergilius ait.

Virgiliꝰ. Hic vertex nobis ſemper ſublimis/at illum
Sub pedibus ſtix atra videt maneſq̃ profundi.

Nos enim in Europa et Aſia degentes/polum Articum ꝑpe-

tuo videmus: qui ſic dicitur ab arcto vł Arcturo maiore Vrſa:q;
et Caliſco ⁊ Elice nominaꝶ: et Septẽtrionalis a ſeptẽ ſtellis plau-
ſtri/quę Triones vocitanꝶ: ⁊ ſunt minoris Vrſę/ quã etiam Cy-
noſuram adpellant. Unde Mantuanus Baptiſta. Baptiſ. Carme.

Tu nobis Elice nobis Cynoſura/per altum
Te duce vela damus ⁊c. Item Borealis ⁊ Aquilonicus ab ei⁹
mundi parte vento. Nauteq; ſtellã maris vocare aſueuerũt. Huic
oppoſitus eſt Antarcticus/vnde ⁊ nomen ſortitur. Nam anti gre-
ca dictio latinę cõtra ſignificat. Is et Nothicus et Auſtronothi-
cus dicitur: atq; a nobis propter terrę circulum qui eſt deuexus
videri non poteſt/ſed ab antipodibus (quos eſſe compertum eſt)
cernitur. Ubi et obiter annotandum/quod
Deuexum rei ſphericę tumorem et ventrem ſignificat.
Conuexum vero eius contrarium eſt/et concauitatem notat.

Sunt pręterea duo alij poli ipſius zodiaci/duos. in coelo cir-
culos: Arcticũ ſcilicet et Antarcticum deſcribentes. Uerum quia
zodiaci ⁊ Arctici atq; Antarctici (qui in coelo ſunt circuli) mentio-
nem foecimus: ideo capite ſequenti de circulis tractabimus.

De circulis coeli Caput Tertium.

Duplices ſunt circuli: qui et ſegmina ab auctoribus
dicuntur in ſphera et coelo: non reuera quidẽ exiſtẽ-
tes ſed imaginabiles: maiores. ſ. et minores.

Maior circulus eſt/qui in ꝯuexa ſuperficie ſphę-
rę deſcriptus: ipſam in duo ęqua diuidit/hoꝝ ſunt
ſex. Aequator. ſ. Zodiacus/ Colurus ęquinoctioꝝ.
Colurus ſolſticiorum. Meridianus. et Horizon.

Circulus minor in ſphera eſt: qui in eadem ſphere ſuperficie
deſcriptus: ſpherã minime in duo ęqua diuidit. Tales ſũt quat-
tuor. Arcticus/Cancri/Capricorni/⁊ Antarctic⁹. Ita ſummatim
ſunt decem/de quibus debita ſerie et primo quidem de maiorib⁹
dicemus.

Aequator (qui et primi mobilis cingulus/et ęquinoctialis di-
citur) eſt circulus maior: ſpherã in duo ęqualia diuidẽs/ ſecundũ

qualibet ſui partem ab vtroq; polo ęque diſtãs. Sic dictus quo-
niã ſole ipſum tranſeunte (quod bis in anno in principio arietis.
ſcz. menſe Martio et principio librę menſe ſeptembri contingit)
toto terraꝝ orbe ęquinoctiũ ꝛ dies nocti ęqualis eſt.

Aequinoctium Marcij/arietis/vernale.

Aequinoctium ſeptembris/librę/autumnale.

Zodiacus/eſt circulus maior ęquatorem in duobus punctis
(quę ſunt principia arietis ꝛ librę) dirimens/cuius vna medieta-
tum ad ſeptemtrionẽ/altera vero ad Auſtrum declinat. Ita dicꝰ
vel a zodion quod animal ſignificat/quoniam duodecim anima-
lia in ſe habet/ vel a zoe quod eſt vita: quia omnium inferiorum
vita ſecundum planetarum motus ſub ipſa eſſe dignoſcitur. La-
Virgil. tini eum ſigniferum vocant/q. xij. ſigna in ſe ferat Atq; obliquũ
circulum. Hinc et Maro infit. Obliquus qua ſe ſignorum ver-
teret ordo.

In media zodiaci latitudine circularis linea/ipm in duo ęqua
partiens et vltro citroq; ſex latitu. gra. relinquens intelligit: quã
Eclipticam vocant/eo quod nunq; ſolis aut lunę deliquiũ et ecli-
pſis contingat/niſi eorum vterq; ſub ea linea in eodem vel oppo-
ſitis gradibus decurrat. In eodẽ ſi ſolare futurũ ſit deliquiũ. In
oppoſitis vero ſi ipſius lunę. Et ſol ſemꝑ ſub ea linea medius in-
cedit/neq; vltro deuiat. Luna aũt ꝛ cęteri planetarũ nunc ſub ea:
nunc citra vel vltra expaciati vagantur

Duo ſũt in ſphera coluri/qui ſolſticia ꝛ ęquinoctia diſtinguũt
Ita a Colon grece quod membrũ ſignificat/ et vris bobꝰ (quos
Cęſar magnitudine Elephantũ Cęſar cõmentariorũ. lib. iiij. in Herci-
nia ſilua eſſe ait) dicti/quoniã ſicut cauda bouis membrũ/erecta
ſemicirculũ ꝛ nõ cõplętũ facit/ ita nobis colurꝰ ſemꝑ imꝑfectus
apparet. Vna eñ medietas videt/cũ alia ſit occultata.

Colurus ſolſticioꝝ qui et declinationũ dicitur: eſt circulꝰ maior
3 per principia cancri ꝛ capricorni/per polos eclipticę pariter et po-
los mundi tranſiens.

Aequinoctioꝝ colurus itidem circulus maior ꝛ ſi per principia
4 arietis ac libre/et mundi polos tranſiens.

Meridianꝰ eſt circulus maior ꝑ punctũ verticis et polos mun-
5 di trãſiens. Tales in generalibꝰ noſtris tam ſolido q; plano decẽ
gradibꝰ abinuicẽ diſtinximus. Eſt aũt punctũ verticis (quod ꝛ

zenith dicitur) in coelo punctus directe rei ſuperpoſitus.
Horizō (quē finitorē q̄z dicūt) eſt ſpherę circul⁹ maior ſupi⁹ he
miſpheriū (id eſt dimidiū ſpherę) ab inferiori diuidēs. Eſtq; is in
quē ſb diuo ꝯſiſtētiū circūducentiūq; oclos videt obtut⁹ deficere
q̄ ꝛ ptē coeli viſam a nō viſa dirimere cernit. Diuerſaꝝ aūt regio
nū vari⁹ eſt horizō: ꝛ oīm horizontiū capitꝫ vertex / pol⁹ dr̄. Nam
tale punctū omniquaq; ab finitore atq; ip̄o horizōte ęque diſtat.
Et hęc de circulis maiorib⁹ / nūc ad minores veniamus.
Cirulus arcticus eſt circulus minor quē polus zodiaci ad mo
tum primi mobilis circa polum mundi arcticum deſcribit.
Antarcticus / eſt circulus minor quē alter polus zodiaci circā
polū mundi antarticū cauſat atq; deſcribit. Nūcupamus autem
polum zodiaci (de quo etiā ſuperiori capite diximus) punctū vn
decunq; ab ecliptica ęque diſtantem. Sunt em̄ poli zodiaci axis
eclipticę extremitates. Et q̄nta eſt maxia ſolis declinatio (de qua
mox plura) tanta eſt poli zod. a polo mundi diſtantia.
Tropic⁹ Cācri ē / circul's minor quē ſol in principio cācri exiſtēs
ad motū primi mobilis deſcribit / q̄ ꝛ ſolſticiū ęſtiuū dr̄.
Tropic⁹ capricorni / eſt circul⁹ minor quē ſol initiū capricorni te
nēs: ad motū primi mobilis deſcribit. Hūc etiā circulū brumę di
Cęterum quia declinationis mentionem foeci   (cimus.
mus ideo annotandum.
Declinationē eſſe q̄n ſol de ęquinoctiali ad Tropicum cancri
ſcandit / vel ad capricorni tropicum a nobis deſcendit
Aſcēſionē p ꝯtrario accipim⁹ / q̄n. ſ. a tropicis ęq̄tori ꝑpinquat:
Licz a cyros ꝛ improprie a q̄buſdā dicat aſcēdere q̄n nobis ꝑpin
quat / et deſcendere cum a nobis diſcedit. Hactenus de circulis
iam ad ſpherę Theoriā et latiorē quādā graduū quibus tales ab
inuicē diſtent ſpeculationē accedamus.

Caput. IIII. De quadā ſphere Theorica ſcd̃m graduū rationes.

Sphera celeſtis quinq; ligatur
circulis pncipaliorib⁹ vno maiore ꝛ q̄ttuor minoribus
Arctico. ſ. cācri. ęq̄tore / capricorni / ꝛ antarctico. E quib⁹
equator eſt maior / alij q̄ttuor minores. Hos ipſos vel

potius que interſunt ſpacia authores Zonas vocare aſueuerūt
Virgili⁹ Hinc et Vergilius in Georgicis ait.
Quinqꝫ tenent coelum zone: quarum vna coruſco
Semper ſole rubens/et torrida ſemper ab igni eſt
Quam circum extreme dextra leuaqꝫ trahuntur
Cerulea glacie concrete atqꝫ himbribus atris:
Has inter mediamqꝫ due mortalibus egris
Munere conceſſe diuum: ⁊ via ſecta per ambas.
Obliquus qua ſe ſignorum verteret ordo.

De quarꝫ qualitate in ſequētib⁹ plura dicentur. Quia ꝓo ſuperius tetigimus ꝙ polus Zodiaci circulū arcticum deſcribat: ideo pro vlteriori ſpeculatione ſciendū hoc de ſupiori Zodiaci polo (qui in.66.gradu et.9.miñ.eleuatiōis ſitus eſt: atqꝫ a polo arctico. 24. gradibus ac.51.miñ.diſtat) intelligi oportere.

Ubi et illud non ignorandum. Gradum triceſimam ſigni partem eſſe. Et Signum duodecimam circuli. At triginta duodecies multiplicata.360.reddunt.

Gradus. Signū.

Quare liquidum euadit quod gradus iterum tricenteſima ⁊ sexageſima circuli pars eſſe definiri poſſet.

Circulum aūt Antarcticū polus Zodiaci inferior deſcribit: qui in eodē gradu declinationis ſitus eſt: ⁊ eque a polo antarctico diſtat ſicut ſuperior ab arctico.

Tropicum cancri/ecliptice reflexio/ſiue maxia ſolis verſus ſeptemtrionē declinatio (que ab equinoctiali ad.33.grad.51.miñ.ſita eſt) deſignat.

Tropicū capricorni alia Eclyptice reflexio: ſiue maxia ſolis ꝟſus Auſtrū declinatio (q̄ ad totidē gd⁹ ſic̄ ꝑdicta ſita eſt) deſcribit.

Diſtantia inter tropicum cancri et circulū arcticū eſt.42.graduum et.18.miñ. Totidē etiā graduum eſt diſtantia inter tropicū capricorni ⁊ circulum antarcticum.

Aequatorem media coeli amplitudo a polis mundi eque diſtans efficit.

Huc vſqꝫ de q̄nqꝫ zonis et earꝫ abinuicē diſtantia. cōſequēter etiam ſtrictim de reliquis quedam trademus.

Circulū zodiaci eius ipſius poli oſtendūt: a quibus vſqꝫ ad tropicos (id eſt maximas ſolis declinatiōes et ſolſticia). 42.grad. et 18.miñ.ſunt. Eſtqꝫ zodiaci latitudo ab ecliptica ꝟſus vtroſqꝫ tro

picos ſex graduum.et in vniuerſum.12.grad.

Coluros declinationū et aſcenſionū ſignant ſolſticia et equinoctia:biqꝫ ſub polis mundi ſeſe per axem coeli ad angulos rectos ſpherales interſecāt.Similiter ꝑ equatorē Sed per Zodiacum equinoctiorꝫ coluri vadentes conſtituunt angulos obliquos cuꝫ per ſolſticiorum zod.rectos cauſent.

Circulum meridionalem (mobilem quidem) axis idē ſub ipſis polis continet.

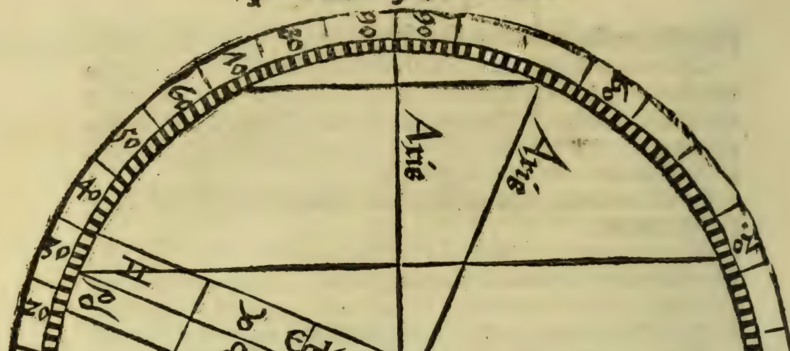
Horizontis circulum:declarat zenith.Ipſum em̄ tanq̄ polus eius ſuperior exiſtens.vbiqꝫ ab eo eque diſtat.Atqꝫ diuidit idem circulus horizontis:hemiſpheriū noſtrum ab altero ꝑ ſolis ortū et occaſum.His vero qui ſub equinoctiali ſunt per vtroſqꝫ mūdi polos.Et diſtat ſemꝑ zenith in omni horizonte ab ipſius circūferentia.90.gradibus qui ſunt quarta ꝑs circuli.Eſtqꝫ ꝑipheria horizōtis quater diſtantiā inter zenith ⁊ horizonta ſuperans.

Id demū animaduerſione nō eſt indignū:axem mundi in materiali ſphera diametraliter ab eiuſdem polis per centrū mundi (que eſt terra) tranſire.

Axis vero zodiaci in ſphera nō apparet ſed intelligendus eſt.⁊ hic axem mundi mediū ad angulos impares ſiue obliquos in cētro interſecat.

Hoc modo in ipſa mūdi fabrica mirabilis ſeries et rerum ordo precipuus eſſe videtur:cuius imaginē veteres aſtronomi deſcribentes.factoris ipſius quantū fieri potuit veſtigia (qui oīa in numero pōdere ⁊ mēſura fecit) ſequuti ſunt. Nos quoqꝫ ea de re tractātes:ſpacij iniq̄tate ſic excluſi:vt ratio minutorꝫ nō vel vix poſſit obſcurari:⁊ ſi obſcuraret etiā tediū cū errore gigneret:a plenis graduum annotationibus circulorum poſitionē ſumemus.Nā non multum diſtat inter.ſi.min.et plenum gradū:qui ſexaginta minuta continet ſicuti ſupradiximus:atqꝫ in libro de ſphera et aliubi ab harum rerum ſtudioſis examuſſim declaratur.Itaqꝫ in figura quam pro talium intelligentia hoc loco ſubiungemus.ipſi bini tropici cancri ſcilicet et capricorni:atqꝫ maxime ſolis declinationes ab equinoctiali.24.gradibus diſtabūt.Quantum et poli ipſius zodiaci:ſiue circuli arcticus et antarcticus a polis mundi ſunt diſtantes:ſuper ſexageſimum ſextum eleuatiōis gradum ſiti.

Polus Arcticus

Polus Antarcticus.

Caput. V. De quinq3 zonis celeſtib9/earũdẽq3 ⁊ graduũ coeli ad terram applicatione.

b Hactenus breuiſſime de nõnullis Geometrię principijs/de ſphera/polis/ q̃nq3 Zonis

atqꝫ ipſis mũdi circul'/rerũqꝫ taliũ quadã Theorica dixímꝰ: nunc recto (ni fallor) ordine de applicatõe hoꝝ circuloꝝ ⁊ gͣduũ ad ípaz terrã ſuſcipiẽda determinatio venit. Ergo igiť ſciendũ eſt in terra quinqꝫ plagas per Zonas predictas diſtingui. Unde Ouidius in Methamorphoſi ait. Ouid.?.

Atqꝫ due dextra coelum totidemqꝫ ſiniſtra
Parte ſecant zone: quinta eſt ardentior illis
Si onus incluſum numero diſtinxit eodem
Cura dei: totidemqꝫ plage tellure premuntur
Quarum que media eſt non eſt habitabilis eſtu
Nix tegit alta duas/totidem inter vtraſqꝫ locauit
Temperiemqꝫ dedit mixta cum frigore flamma.

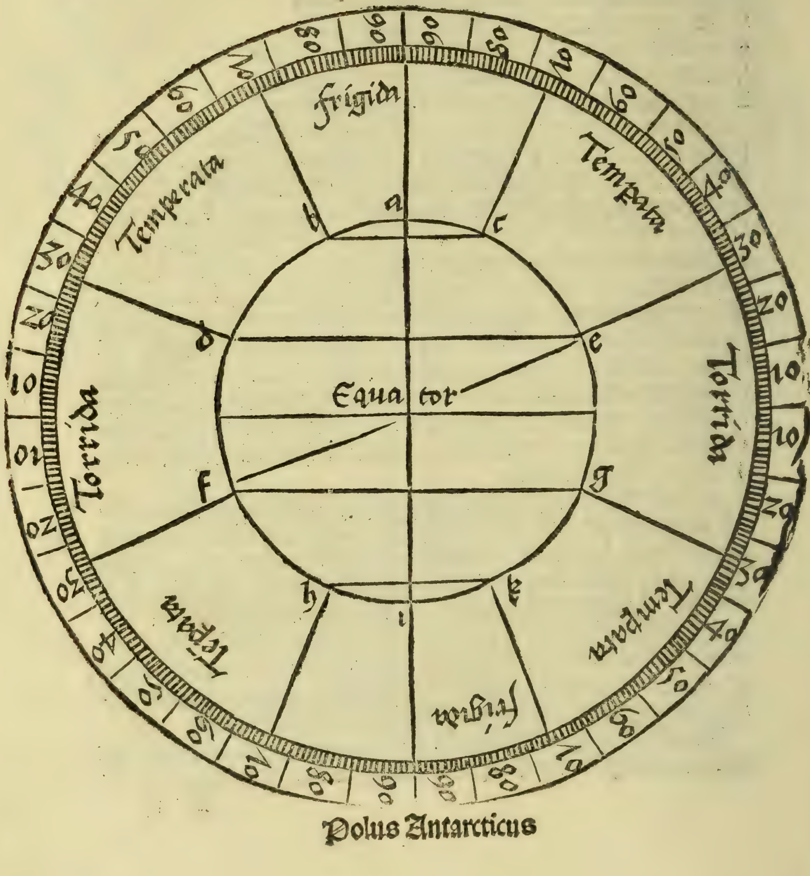
Et vt res apertior fiat/q̃ttuor minores circuli Arcticꝰ/cancri/capricorni/⁊ antarcticꝰ diſterminãt diſtinguũtqꝫ q̇nqꝫ coeli zonas. Ut (ꝓbi cauſa) eſto in ſeq̃nti figura. a. polꝰ mũdi arcticꝰ. b. c. circulus Boreꝰ. d. e. circulꝰ Cãcri. f. g. circulꝰ capricorni. h. k. antarcticꝰ l. ꝓo polꝰ Nothicꝰ. Erit ꝑma zona. ſ. Borea arcticaqꝫ totũ inter. b. a. c. interceptũ ſpaciũ/q̃ ꝑpetuo frigore rigẽs inhabitata ẽ. Scd͞a erit totũ inter. b. c. et. d. e. interceptũ ſpaciũ/tꝑata atqꝫ habitabilis. Tertia totũ inter. d. e. f. g. mediũ ſpaciũ feruore male egreqꝫ habitabilis. Sol enim illic ſcd͞m lineã. f. e. (q̃ nob eclipticam deſigͣt aſſidua volubilitate gyros ducẽs ſuo feruore eã reddit torridã atqꝫ inhabitatã. Quarta ẽ totũ inter. f. g. et. h. k. ſpaciũ: tꝑata atqꝫ habitabilis. ſi aquarũ vaſtitas et altera coeli facies id impune ſinat. Quinta eſt totum inter. h. k. i. intercluſum ſpacium frigore ſemꝑ horrens atqꝫ inhabitata

Cũ aũt dicimꝰ aliquã coeli zonã vel habitatã vel inhabitatam/hãc denoĩationẽ a ſiḃi zona terre. illi coeleſti plage ſbiecta intelligi volumꝰ: ⁊ qñ habitatã aut habitabilẽ dicimꝰ: bñ ⁊ facile habitabilem. Cũ ꝓo inhabitatã vľ inhabitabilẽ: egre difficileqꝫ habitabilẽ intelligimꝰ. Sũt em̃ q̇ exuſtã torridãqꝫ zonã nũc habitãt mľti. Ut qui Cherſoneſum aureã incolũt: vt Taprobanẽſes: Aethiopes: ⁊ maxĩa ꝑs terre ſemꝑ incognite: nuꝑ ab Americo Ueſputio reperte. Qua de re ipſius quattuor ſubiungenť nauigationes ex Italico ſermone in Gallicum: et ex Gallico in latinum verſe.

Itaqꝫ ſciẽdũ qd͛ (vt ⁊ ſbſeq̃ns indicat figura) prima zona que polo arctico proxima eſt. 23. gͣdus latitudinis: et. 51. miñ. habet.

Secunda quę antarctica atq; illi ipſi par eſt:totidem
Tercia temperata.42.et.18.miñ.
Quarta quę par eſt:totidem
Quinta ꝟo torrida et media gradus.47.et.42.miñ.
Sed horum quēdam typum ponamus.

Polus Arcticus.

Polus Antarcticus

Caput Sextum De para-lellis.

PAralelli (qui et Almucantharat dicunt) ſunt circuli vel lineę quoquo verſus: atq̃ ex omni parte ęquediſtantes: et nunq̃ ſi poſſent etiã in infinitum protrahi concurrentes. Qualis eſt in ſphera ęquator cum aliȷs quattuor circulis minoribus. Non quia quantum primus a ſecundo: tantum ſecundus a tertio diſtet: nam hoc falſum eſt/vt ex pręcedẽtibus liquet: ſed ꝙ quilibet duo circuli ſimul iuncti: ſecundum quamlibet ſui partem ęquę abinuicem ſint diſtantes. Non em̃ eſt ęquator ex vna parte altero tropicorum q̃ ex alia vicinior aut diſtantior: cum omniquaq̃ a tropicis ſicut pręd iximus. 23. gradibus et. 51. minutis diſtet. Simili modo de tropicis ad duos extremos dicendum eſt: quoꝝ vterq̃ ex omnibus ſui partibus ab vtroq̃. 42. gradibus et. 44. minutis diſtant.

Licet vero poſſent paralelli ad libitum cuiuſlibet diſtantes deſcribi: nobis tamen pro faciliori ſupputatione conuenientiſſimuꝫ viſum eſt (quod et ipſi Ptholomęo placuit) vt tã in ſolida q̃ plana Coſmographię generalis deſcriptione, ipſos tot gradibus abinuicem ſecerneremus: quot ſequens formula oſtendit. Cui etiaꝫ figura ſubiungetur: in qua paralellos per terram vtrinq̃: ad ſpheram coeli protrahemus.

Climata cum gradibus para-lellorum ſimul horas.
Inſinuat numeris iſta figura ſuis

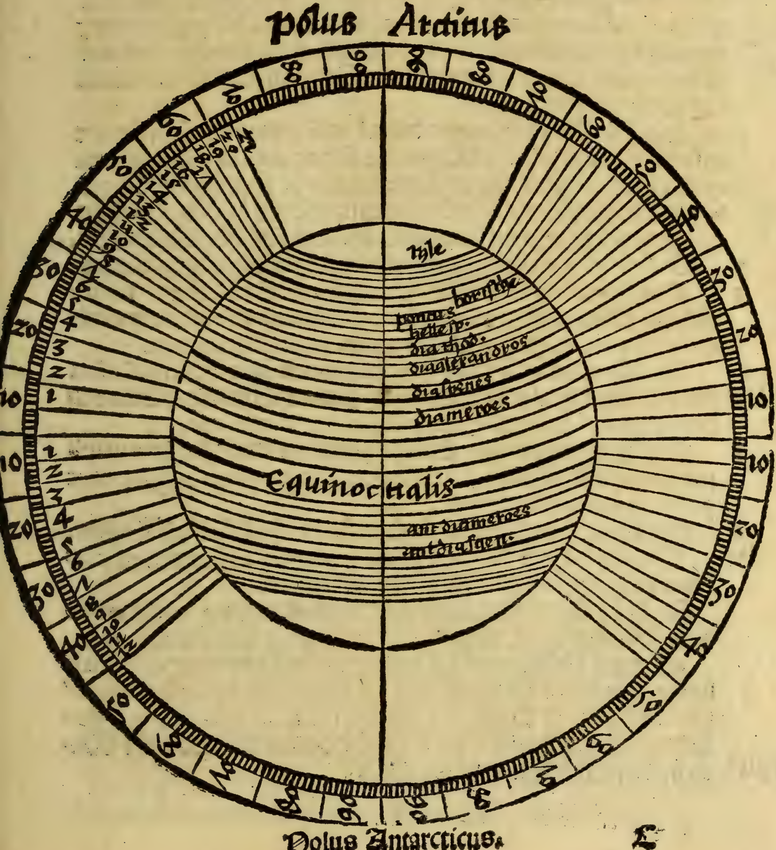
Climata cū gradibus parallelorū ſimul horas. Inſinuat numeris iſta figura ſuis.

Paralelli ab ęquat.	grădus coeli	Hore dierū ma.	Quot millia.gra.vnus
21 Diatiles 8	63	20	28.½
20	61	19	
19	58	18	32.½
18	56	17	½
17	54	17	37.½
16 Diarbip.7	51.½.	16.½	40.½
15 Diabor.6	48.½.	16	42.½
14	45	15.½.	44
13	43.1/12.	15.¼.	45
12 Diarbo.5	40.½.⅓.1/12.	15	47
11	38.½.1/12.	14.½.¼	48.½
10 Diarbo.4	36.	14.½	50
9	33.⅓.	14.¼.	
8 Diaalex.3	30.⅓	14	54
7	27.½.¼	13.½.¼.	
6 Diaſienes 2	23.½.⅓	13.½	57
5	20.¼	13.¼	
4 Diamero.1	16.⅓.1/12.	13	
3	12.½	12.½.¼.	
2	8.⅓.1/12	12.½.	
1	4.¼	12.¼.	59
Aeq̃tor a polis ęque diſtās		12 cōtinuę	60
1	4.¼	12.¼	59
2	8.⅓.1/12	12.½	
3	12.½.	12.½.¼.	
4. Diameroes	16.⅓.1/12.	13	
5	20.¼	13.¼.	

Polus Arcticus

Parallcli.	Gradus	Hore	Miliaria.
6.Antidiaſienes	23.$\frac{1}{2}\frac{1}{3}$.	13.$\frac{1}{2}$.	52
7	27.$\frac{1}{2}\frac{1}{6}$.	13.$\frac{1}{2}$.$\frac{1}{4}$	

Et ita deinceps verſus Antarcticum polum. Quod et ſubſequens figura commonſtrat.

C

De climatibus caput Septimũ.

Licet clima ꝓprie regio interptet᷑/ ħ tñ loco ſpaciũ terrę inter duas ęque diſtãtes appella᷑/in q̃ porrectiſſimę diei:ab initio climatis vſq; ad finẽ dimidię horę variatio eſt. Et quottũ aliqđ clima ab ęq̃tore fuerit/tot ſemihoris lõgiſſima ei⁹ loci dies/ſupat diem noctí ęqualẽ. Sũtq; ipoꝝ Septẽgemina:q̃uis ad

Clima/ta.7. auſtꝝ nõ ſit ſeptimũ adhuc luſtratũ. Sʒ Boreã ꝟſus Ptholemęus terrã ſeptẽ ſemihoraꝝ ſpacio hoſpitalẽ et habitabilem inuenit: Quę ſeptem climata ab inſigni aut Urbe/aut fluuio/aut monte ſua nomina ſunt ſortita.

1 Primũ dr̃ Dia Meroes/a dia qđ apđ gręcos per ſignificat/ꝛ caſu patrio iũgi᷑. Atq; a Meroe q̃ ẽ Africę ciuitas ĩ torrida zona citra ęq̃torẽ.16.gdib⁹ ſita/in q̃ palello ꝛ ipẽ Nil⁹ eẽ ĩueni᷑. Ei⁹/ꝛſħ ſeq̄ntiũ etiã initiũ mediũ ꝛ finẽ: atq; maxie diei in q̃libet ipoꝝ horas/generale nr̃m/ꝑ cui⁹ itelligẽtia hęc ſcribim⁹/tibi liq̃do oñdet.

2 Dia Sienes a Siene ęgyti vrbe/qđ ẽ ꝓuĩcię Thebaidis pn-cipiũ.

3 Dia Alexãdrias. Ab Alexãdria inſigni vrbe Africę Aegipti Metropoli:quã Alexãder Magnus cõdidit:de quo dictum eſt a poeta. Unus Pelleo iuueni non ſufficit orbis.

4 Dia Rhodon/a Rhodo Aſię minoris inſula: q̃ ꝛ ſui noĩs ĩ ea ſitã nr̃a tẽpeſtate clarã ciuitatẽ habꝫ/fortiter Thurcaꝝ efferos bellicoſq; impet⁹ ſuſtinentẽ/atq; ꝓfligantẽ generoſiſſime.

Rhodos

5 Dia Rhomes/ab vrbe Europę notiſſima/inter Italicas maxime clara/ꝛ inſigni olim gentium domitrice/atq; orbis capite/ nũc patris patrum maximi ſede.

6 Dia Boriſthenes/a mağ ſcythaꝝ fluuio q̃ eſt q̃rt⁹ ab Hiſtro:

7 Dia Ripheon/a Ripheis montibus:qui in Sarmatica Europa inſignes ſunt perpetua niue candentes.

Ab his inſignib⁹ locis.ꝑ quę ferme climatũ lineę medię tranſeunt ſeptẽ climata (q̃ Ptholomę⁹ poſuit) ſua ſortiũ᷑ nomina.

Octauũ Ptholomę⁹ nõ poſuit/ cũ illud terre (quodcũq; eſt) ipſi incognitũ a nuperiorib⁹ luſtratũ ſit. et dici᷑ Diatyles/qđ ipi⁹ principiũ (qui eſt Paralellus ab ęquatore.21.) rectiſſime ꝑ Tylen ſit protenſus. Eſt autẽ Tyle Septẽtrionalis inſula:de qua Maro noſter. Tibi ſeruiet vltima Tyle.

Virgili⁹

Et hęc de climatib⁹ ab equatore Septētrionē ꝟſus. Pari mō
dicendū eſt de eis quę ſunt vltra ęq̄noctialē ad Auſtrū/quoꝝ ſex
ꝯtraria noīa habētia ſūt luſtrata: et dici poſſunt antidia Meroes
antidia Alexādrias/Antidia Rhodon. Antidia Rhomes/antidia
Boriſthenes: a greca ꝑticula anti: q̄ oppoſitū vl' ꝯtra denotat. At
q3 in ſexto climate Antarcticū ꝟſus/ ꝛ ps extrema Africę nuꝑ re-
perta ꝛ Zāzibar. Iaua minor/ꝛ Seula inſulę: ꝛ q̄rta orbis pars
(quā q2 Americ⁹ inuenit Amerigē/q̄ſi Americi terrā/ſiue Americā Amerige
nūcupare licet) ſitę ſūt. De q̄b⁹ Auſtralib⁹ climatib⁹ hęc Pō- Pōpo.
ponij Mellę Geogͣphi ꝟba intelligēda ſūt/vbi ait. Zonę habita- Mellę
biles paria agūt āni tꝑa/verū nō pariter. Antichthones alterā/nos
alterā incolim⁹. Illi⁹ ſit⁹ ob ardorē intercedētis plagę īcognitus
hui⁹ dicendus eſt. Vbi animaduertendū eſt: qd̄ climatū quodq3
alios q̄3 aliud plerūq3 foetus ꝓducat/cum diuerſę ſunt naturę: et
alia atq3 alia ſyderū virtute moderenť. Vnde Virgilius. Virgili⁹

Nec vero terrę ferre omnes omnia poſſunt
Hic ſegetes/illic veniunt foelicius vuę
Arborei foetus alibi/atq3 iniuſſa vireſcunt
Gramina. Nonne vides croceos vt Thmolus odores
India mittit ebur: mittunt ſua thura Sabęi
At Calybes nudi ferrum: viroſaq3 pontus
Caſterea. Eliadum palmas Epiros equarum ꝛc̄.

Caput octauum de ventis.

Quoniā in ſuꝑiorib⁹ ventoꝝ aliq̄n incidēter mētiones
fuim⁹ (cū: ſ. polū Boreū, polū Nothicū atq3 id gen⁹
alia dixi) ꝛ ipoꝝ cognitio: nōnihil momēti īmo mag
nā vtilitatē ad Coſmogͣphiā hr̄e dignoſciť: ideo h̄
ſbſeq̄nti capite: quędā de ventis (qui et ſpirit⁹ et fla
tus dicunť) tradem⁹. Eſt igiť vētus (vt a Philoſo
phis definiť) exhalatio calida et ſicca lateraliter circa ťrā mota ꝛc̄
Quia ꝟo ſol ſcd̄m binos tropicos/ et ip̄m ęq̄tore triplicē ortū
atq3 occaſū ęſtiualē, ſ. ęquinoctialē ac hyemalē ſeruat: et meridiei
ſil'iterq3 ipſius ſeptētrionis vtrinq3 ſint latera/quaꝝ q̄libet ꝓprium
ventū hn̄t: ideo ſūmatī, xij. ſūt vēti/tres oriētꝫ/tres occidētꝫ/totidē
meridei/et medie noctis totidē: ex quib⁹ q̄tuor q̄ in ſeq̄nti formu
la mediū locū tenebūt principaliores ſunt/alij minus princi.

Uentoꝝ forma.

		Oriens.	Occidens.
Collat.	Trop. Canc.	Cecias.	Chorus.
Medij	Aequator.	Subſolanus.	Fauoni. q et Zephi.
Collat.	Tropi. Cap:	Eurus qui et Uultur.	Africus qui et Lybs
Collat.		Meridies	Media nox.
		Euronothus	Septentrio.
Medij.		Auſter qui et Nothus	Aquilo qui et Boreas
Collat.		Lybonothus	Trachias qui et Circius.

Ouidi⁹

Poetę tamen minus principales (qui et collaterales dicũtur) pro principalioribus ex licẽtia (vt ſuus ſibi mos eſt) vſurpare cõſueuerunt. Hinc et Ouidius ait

Eurus ad Auroram Nabathęaqꝫ regna receſſit
Perſidaqꝫ et radijs iuga ſubdita matutinis.
Ueſper et Occiduo quę littora ſole tepeſcunt
Proxima ſunt Zephiro: Scythiam/ſeptemqꝫ Triones
Horrifer inuaſit Boreas/contraria tellus
Nubibus aſſiduis/pluuioqꝫ madeſcit ab Auſtro

Eſt autem Subſolani aura ſaluberrima/ quę a ſole purior et ſubtilior alijs efficitur:

Uirgili.

Zephirus Caloris et humoris temperiem habens montium pruinas reſoluit. Unde eſt illud Uergilij. Liquitur ꝛ putris Zephiro ſe gleba reſoluit.

Ouidi⁹

Auſtri flat⁹ crebro tempeſtatũ/ꝓcellaꝝ/atqꝫ himbriũ preſagus eſt. Quare et Naſo infit. Madidis Nothus euolat alis.

Aquilo ſuo rigore aquas ligat/atqꝫ conſtringit. Uergi. Et glacialis hyems Aquilonibus aſperat vndas.

Uirgili.

His de ventis Gallinarium noſtrum multę doctrinę virum ſequentes quattuor edere verſiculos memini

Gallinarius

Eurus et Eoo flat Subſolalus ab ortu.
Flatibus occaſum Zephiruſqꝫ Fauonius implent.

Auſter in extremis Lybię et Notus ęſtuat oris:
Sudificus Boreas Aquiloq́ꝫ minatur ab axe.

Et licꝫ vēti ſeptētrionales ſint natura frigidi/ nihilo tn̄ minus
qn̄ torridā zonā ꝑtrāſeūt/mitigant̄:ſicut ꝛ de Auſtro torridam zo
nam anteaq̄ꝫ ad nos veniat trāſeūte/cōpertū ē. Qd̄ ſeq̄ntib⁹ ver
ſib⁹ inſinuat.

Quoq́ꝫ loco ꝑdit gelid⁹ furit Auſter/ꝛ arctis
Cogit aquas vinclis/at dum per torrida flatu
Sydera tranſierit/noſtras captandus in oras
Cōmeat:et Borę ſeuiſſima tela retorquet
At contra Boreas nobis grauis/orbe ſub imo
Fit ratione pari moderatis leuior alis.
Cętera mox varios qua curſus flamina mittunt
Immutant proprię naturam ſedis eundo.

Hucuſq́ꝫ de vētꝭ dictū ſufficiat. Ponam⁹ nūc hanc oīm figurā
vniuerſalē:in q̄ ſint poli/axes/circuli cū maiores tū etiā minores:
oriens/occidens/quinq́ꝫ zone/gradus longitudinis/ latitudinis
tam ipſius terrę q̄ꝫ coeli. paralelli/climata/venti ꝛc.

Caput. IX. De quibuſdam Coſmographię Rudimentis.

OMnē trę ambitū ad coeli ſpaciū pūcti obtinere rōeꝫ
Aſtronomicꝭ demōſtratiōib⁹ ꝯſtat. Ita vt ſi ad coele
ſtis globi magnitudinē ꝯferat̄/nihil ſpacij ꝓrſus hr̄e
iudicet̄. Et huiꝰ q̄dē tā exiguę ī mūdo regiōis q̄rta fe
re portio ē. q̄ Ptholomęo cognita. a nob̄ animātib⁹ ī
colit̄. Atq́ꝫ ī tris ꝑtes hacten⁹ ſciſſa fuit Europā. Africā. ꝛ Aſiam.

Europa ab occidēte mari Athlātico/a ſeptē. Britānico/ab oriē
te Thanai/Meotide palude/ꝛ pōto: a meridie mari mediterrāeo
claudit̄/habetq́ꝫ ī ſe Hiſpaniā: Galliā: Germaniā: Rhetiā: Italiā
Gręciā: ꝛ Sarmatiā. Sic dicta a filia regꝭ Agenorꝭ eiꝰ noīs: quę
dū ꝟginib⁹ Tirijs comitata in marino littore puellari ſtudio lude
ret ꝛ caniſtra flori⁹ ſtiparet/ab Ioue ī thaurꝝ niueū ꝟſa/rapta. illꝰ
tergo īſediſſe/ꝛ ꝑ ęq̄ra pōti ī Cretā delata trę ꝯiacēti nomē dediſ
ſe credit̄.

Africa ob occidēte mari Athlātico/a meridie ocea
no Aethiopico/a Septētriōe mari mediterraneo/ꝛ ab ortu Nili
flumīe terminat̄. Ea ī ſe cōplectit̄ Mauritanias Tingitanā ꝛ Cę
ſarienſem/Lybiā interiorē. Numidiā (quā ꝛ Mapaliā dicūt) mi
norē Africā. in q̄ eſt Chartago Rhomani impij olim ꝑtinax ęmu

la) Cyrenicã, Marmaricã, Lybiã (q̃ etiã noīe tota Africa a Lybe
rege Mauritanię appellat̃) Aethiopiã interiorē, Aegyptũ ⁊c. Et
dicitur Africa quod frigoris rigiditate careat.

Aſia (q̃ cęteras magnitudīe ⁊ opib⁹ lōgiſſime vincit) ab Euro-
pa Thanai fluuio/ atq̃ ab Africa Iſthmo (q̃ in Auſtralē plagã
diſtēt⁹ Arabię ⁊ Aegypti ſinũ pſcindit) ſecernit̃. Hęc principaliſ-
ſimas regiōes h̃z Bithiniã/ Galatiã/ Capadociã/ Pāphiliã/ Lidi-
am/ Ciliciã/ Armenias maiorē ⁊ minorē, Colchidē/ Hircaniam.
Hiberiã/ Albaniã: ⁊ pręterea multas quas ſingulatim enumera-
re longa mora eſſet. Ita dicta ab eius nominis regina.

Nūc vō ⁊ hę ptes ſūt lati⁹ luſtratę/ ⁊ alia q̃rta ps p Americũ Ve-
ſputiũ (vt ĩ ſeq̃ntib⁹ audiet̃) ĩuēta ē/ quã nō video cur q̃s iure vetet
ab Americo ĩuētore ſagacis ingenij viro/ Amerigē q̃ſi Americi terrã
America ſiue Americã dicēdã: cũ ⁊ Europa ⁊ Aſia a mulierib⁹ ſua ſortita ſint
noĩa. Ei⁹ ſitũ ⁊ gētis mores ex bis binis Americi nauigatōib⁹ q̃ ſe-
Hũc ĩ modũ t̃ra iã q̃driptita cognoſcit̃ (quũt liq̃de ĩtelligi dat̃.
⁊ ſũt tres pme ptes ↄtinētes/ q̃rta ē inſula: cũ om̄i q̃q̃ mari circũ-
data ↄſpiciat̃. Et lz mare vnũ ſit queadmodũ ⁊ ipa tell⁹/ multis tñ
ſinib⁹ diſtictũ/ ⁊ ĩnũeris repletũ inſul̃, varia ſibi noīa aſſumit: q̃ ⁊ ĩ
Priſcia- Coſmogp̄hię tabul̃ ↄſpiciũt̃/ ⁊ Priſcian⁹ ĩ tralatōe Dionyſij tali-
nus. Circuit Oceani gurges tñ vndiq̃ vaſtus (bus enũerat v̄ſib⁹.

Qui q̃uis vnus ſit plurima nomina ſumit.
Finibus Heſperijs Athlanticus ille vocatur
At Boreę qua gens furit Armiaſpa ſub armis
Dicitur ille piger necnō Satur. idem Mortuus eſt alijs.
Mare Unde tamen primo conſcendit lumine Titan
Eoum Eoumq̃ vocant atq̃ Indum nomine pontum
Indicũ Sed qua deuexus calidum polus excipit Auſtrum
Aethio- Aethiopumq̃ ſimul pelagus Rubrumq̃ vocatur
picum Circuit oceanus ſic totum maximus orbem
Nominibus varijs celebratus.
Perſecat Heſperiam primus qui porgitur vndis
Pāphili- Pamphiliciũq̃ latus Lybię pretendit ab oris
cum. Sic minor eſt reliquis: maior quem Caſpia tellus
Suſcipit intrantem vaſtis Aquilonis ab vndis
Caſpiũ Nomine Saturni quod Thetis poſſidet ęquor
Hirca. Caſpius iſte ſinus ſimul Hircanuſq̃ vocatur
At duo qui veniunt Auſtralis ab ęquore ponti

Hic ſupra currens mare Perſicus efficit altum Perſicū.
E regione ſitus/qua Caſpia voluitur vnda
Fluctuat aſt alter Panchęacꝙ littora pulſat
Euxeni contra pelagus protentus in Auſtros
Ordine principium capiens Athlantis ab vndā Athlanticum.
Herculeo celebrant quam męte munere Gades
Celiferaſꝙ tenet ſtans Athlas monte columnas Herculeum.
Eſt primus vaſtis qui pontus Hibericus vndis
Diuidit Europen Lybia cōmunis vtricꝙ
Hinc atꝙ hinc ſtatuę ſunt:ambę littora cernunt
Hęc Lybies hęc Europes aduerſa tuendo.
Gallicus hunc gurges:qui Celtica littora pulſat Gallicū
Excipit:hunc ſequitur Ligurum cognomine dictus
Qua domini rerum terris creuere Latinis.
Ad petram leucen Aquilonis ab axe reductus
Quę freta Sicanię concludit littore curuo
Inſula ſed Cyrnos proprijs pulſatur ab vndis.
Intra ſardonium pelagus Celtumcꝙ refuſis Mare
Inde ſalis tumidus Tyrrheni voluitur ęſtus Thyrre
Ad partes vergens auſtrales/excipit iſtum
Sicanię gurges ſolis deflexus ad ortus: Siculū.
Qui procul effuſus Pachynis tenditur oris
Ad Creten ſummam(quę prominet ęquore)rupem:
Qua Gortyna potens medijs qua Phęſtos in aruis
Arietis hanc rupem ſimilantem vertice frontem
Pro merito graij Criu dixere metopon.
Hoc mare Gargani concludit yapigis ora:
Illinc incipiens extenditur Adria vaſtus: Adriaticum.
Ad Boream penetrans pelago ſolemcꝙ cadentem
Ionius pariter ſinus hic perhibetur ab orbe/ Ionium
Diuidit et geminas diuerſis partibus oras:
Quas tamen extremas coniungit terminus vnus
Ad dextram partem protenditur Illyris alma: Illiricū
Poſt hanc Dalmatię populorum martia tellus
Ad lęuam Auſonię porrectus continet Iſthmos
Quem tria circundant maria vndicꝙ littore curuo
Tyrrhenum/Siculum/necnon ſimul Adria vaſtus
Finibus at proprijs exceptant ſingula ventos

Tyrrhenum Zephyro: Siculum ſed tunditur Auſtro:
Adria ſuccurrens Eoo frangitur Euro.
At poſt Sicaniam tractu diffunditur alto
Syrtis Ad Syrtim pelagus / Lybicis quę cingitur oris:
Maiorem poſtquam minor excipit: ęquora longe
Atq; ſinu gemino reſonantia littora pulſant.
Finibus a Siculis Crętęum tenditur ęquor
Mare Crętęũ Ad ſolis veniens ortus Salmonida poſcens
Dicitur Eous qui Crętę terminus eſſe:
Poſt hanc eſt geminum mare vaſtum fluctibus atris
Fluctibus Iſmarici Boreę quod tunditur atris.
Quod ruit aduerſus celſę de partibus Arcti
Quod prius eſt Pharium perhibent: hoc littora tangit
Phariũ Pręcipitis caſu montis: poſt vnda ſecunda
Sidonium eſt pelagus: penetrat qua gurgite pontus:
Sidonium Iſſicus Arctoas ad partes ęquore vergens.
Non longe rectus: Cilicum nam frangitur oris.
Hinc Zephiros poſcens veluti draco flectitur vndis
Quod iuga montiuagus vaſtat: ſiluaſq; fatigat:
Partibus extremis Pamphilia clauditur iſto:
Atq; Chelidonię rupes cinguntur eodem
At procul hunc zephyrus finit Patareide ſummus.
Poſt hec Arctoas ad partes aſpice rurſus
Aegeum / ſuperat qui fluctibus ęquora cuncta:
Aegęum Diſperſas vaſto qui gurgite Cycladas ambit
Terminat hunc imbros pariter Tenedoſq; coercens
Anguſta trahitur qua fauce Propontidis vnda
Aſia: quam ſupra populis diſtenditur amplis
Ad Notiam partem: qua latus ducitur Iſthmos:
Boſphorus. Threicius ſequitur poſt Boſphorus oſtia ponti:
Hoc nullum perhibent terras anguſtius orbis
Simplegades Eſſe fretum dirimens: hic ſunt Symplegades arctę:
Panditur hic ponti pelagus Titanis ad ortus
Quod petit obliquo Boream ſolemq; meatu
Hinc atq; hinc medio percurrunt ęquore colles:
Vnus qui veniens Aſię de parte Carambis
Dicitur auſtrali. ſed contra finibus alter
Prominet Europę hunc criu dixere metopon.

Ergo conueniunt aduerſi gurgite tanto
Diſtantes quantum ternis tranſire diebus
Eualeat nauis: bimarem ſic equore pontum
Aſpicias ſimilem cornu quod flectitur arcus
Neruo curuati diſtento dextera neruum
Aſſimilat: recto trahitur nam linea ductu
Extra quam Boream quo ſcandit ſola Carambis
Sed formam cornu geminatis flexibus edit
Littus: quod pontum cingit ſub parte ſiniſtra
In quam Meotis penetrans Aquilionis ad axes Meotis
Quam Scythię gentes circundant vndiqꝫ ripis
Et matrem ponti perhibent Meotidis vndam.
Scilicet hic ponti vis exit gurgite multo
Cimmerium torrens per Boſphoron hic vbi Thaurum Thaurꝰ.
Cimmerij gelidis habitant ſub finibus imum
Hęc maris eſt ſpecies ſplendens hęc forma profundi.

Eſt autem vt prediximus mare plenum inſulis e quibus mã
ximę et principaliores iuxta Ptholomęum hę ſunt.
Taprobana in mari Indico ſub ęquatore
Albion que et Britannia et Anglia
Sardinia in mari mediterraneo
Candia que et Creta in ſinu Aegeo
Selandia
Sicilia in mari mediterraneo
Corſyca
Ciprus

Extra Ptholomęum
Madagaſcar in mari Praſodo
Zamzibar
Jaua in Oceano Indico orientali
Angama
Peuta In oceano Indico
Seula
Zipangri in Oceano occidentali
Hę ſunt ingentes quas cingit Tethyos vnda Priſcia-
Inſule: adhuc alie diuerſis partibus orbis. nus.
Diuerſe plures fama latuere minores

Turris difficiles nautis vel portubus apte
Quarum non facile eſt mihi promere nomina verſu:

Ceterum vt vnius loci ab altero diſtãtiã cogñſcere poſſis: poli eleua tio tibi cũprimis ɔſiderãda venit. Annotandũ igitur paucis qđ (vt ex ſuperioribus liquet) viuẽtibus ſub paralello equinoctiali: vterq; polus in horizonte eſt. Euũti aũt ad ſeptẽtrionẽ: eo magis ſubleuatur polus q̃nto plus aliq̃s ab eq̃tore diſceſſerit. Que poli eleuatio regionũ et locorum ab eq̃tore diſtãtiã demõſtrat. Eſt em̃ tãtus loci tractus ab eq̃tore: cuius mẽſurã ſcire deſideras: q̃ta eſt eleuatio poli ad zenith eiuſdẽ. Ex quibus milliariũ nũerus facilis cognitu euadit / dũ eundẽ per nũerum eleuatiõis poli mltiplicauer'. Verum tñ nõ ſũt ſcđm Ptholomei ſñiam milliaria: a circulo equinoctiali ad Arcton vbiq; gẽtiũ eq̃les: Nã a pmo eq̃toris g̃du: vſq; ad duodecimũ. q̃libz g̃duũ ſexaginta Italica milliaria ɔtinet: q̃ faciũt. 15. Germanica. Cõiter em̃ q̃ttuor Italica pro vno Germanico reputantur. Et a. 12. g̃du vſq; ad 25. quilibet. 59. milliaria facit: q̃ ſũt Germãis. 14. ½. ¼. Atq; vt res fiat apertior: ponemus formulã ſequentẽ.

Prolo-quium.

	Gradus	Gradus	Millia Ital.	Mil. Ger.
Aequator.	1	12	60	15
	12	25	59	14 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$
Tropic'	25	30	54	13 $\frac{1}{2}$
	30	37	50	12 $\frac{1}{2}$
	37	41	47	11 $\frac{1}{4}$
	41 uſq; ad	51 faciunt	40	10
	51	57	32	8
	57	63	28	7
	63	66	26	6 $\frac{1}{2}$
Circu: arcti.	66	70	21	5 $\frac{1}{4}$
	70	80	6	1 $\frac{1}{2}$
Polus arcti.	80	90		0

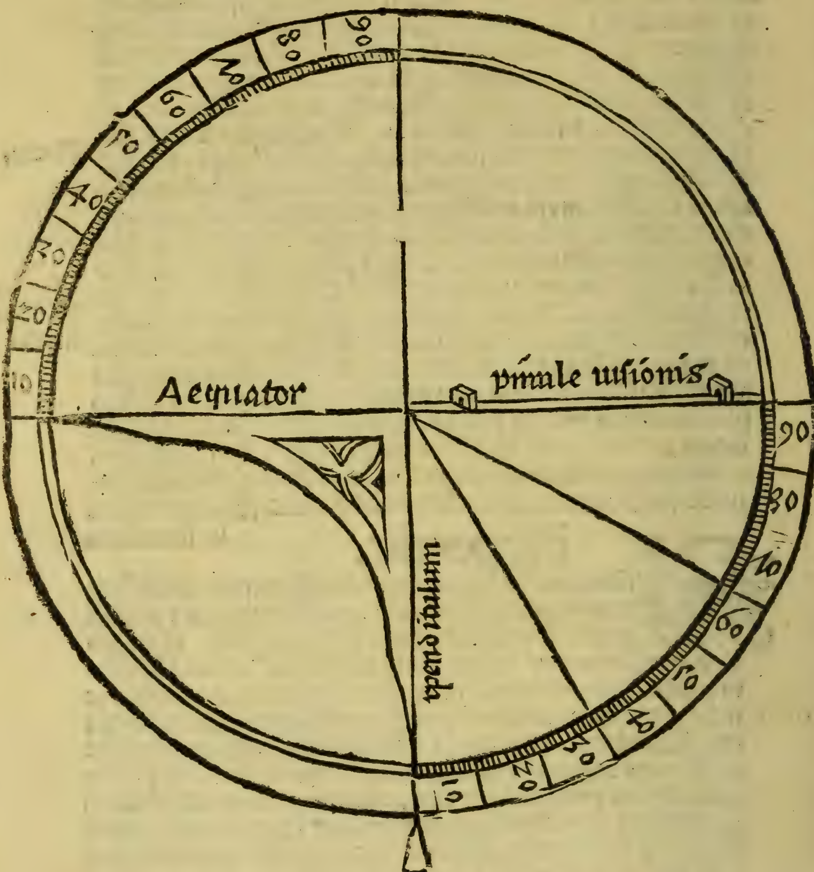
Et ita q̃z ab eq̃noctiali v̄ſus polos tã antarcticũ q̃ʒ arcticũ gdũ latitudinis ↄtinētia variať. Qḋ ſi ſcire voluer̃s:q̃t ab vno loco ad aliũ milliaria ſint/ppēde diligēter ī q̃bꝰ gdibꝰ latitudinis ſint talia loca:⁊ q̃t gdꝰ mediēt:deinde vide in formula ſupiori:q̃t milliaria talis gdꝰ habeat:⁊ mltiplica nũez milliariũ p nũez mediorũ graduũ/atq̃ʒ milliariũ nũerꝰ reſultabit:q̃ cũ Italica fuerint:diuidas p q̃ttuor:⁊ Germanica habebis. Hec p inductiõe ad Coſmogphiã dicta ſufficiãt:ſi te mõ ãmonuerimꝰ priꝰ nos in depingēdis tabul' typi general':nõ oĩmodo ſequutos eſſe Ptholomeũ/ pſertim circa nouas t̃ras:vbi in cart' marinis aliť aĩaduertimus eq̃torē ↄſtitui q̃ʒ Ptholomeꝰ fecerit. Et pinde nõ debēt nos ſtati culpare:q̃ illḋ ipm notauerit. Cõſulto em̃ foecimꝰ qḋ h Ptholomeũ/alibi cartas marinas ſequuti ſumꝰ. Cũ ⁊ ipē Ptholomeꝰ q̃nto capite p̃mi libri. Nõ oẽs ↄtinēt' ptes:ob ſue magnitudinis exceſſum:ad ipiꝰ pueniſſe noticiã dicat/⁊ aliq̃s queãdmodũ ſe habeant:ob pegrinãtiũ negligētiã ſibi minꝰ diligēter traditas:al's eē q̃s alr atq̃ʒ alr ſe hr̄e ↄtingat: ob corruptiões ⁊ mutatiões:in q̃bꝰ propte corruiſſe cognite ſt: Fuit igiť neceſſe (qḋ ipe ſibi etiã faciũdũ ait) ad nouas tpis nr̄i traditões mag' intēdere. Et ita q̃dē tpauimus rē:vt in plano circa nouas t̃ras ⁊ alia q̃piã Ptholomeũ:in ſolido v̄o qḋ plano addiť: deſcriptionē Americi ſbſequentē ſectati fuerimus.

Notā.

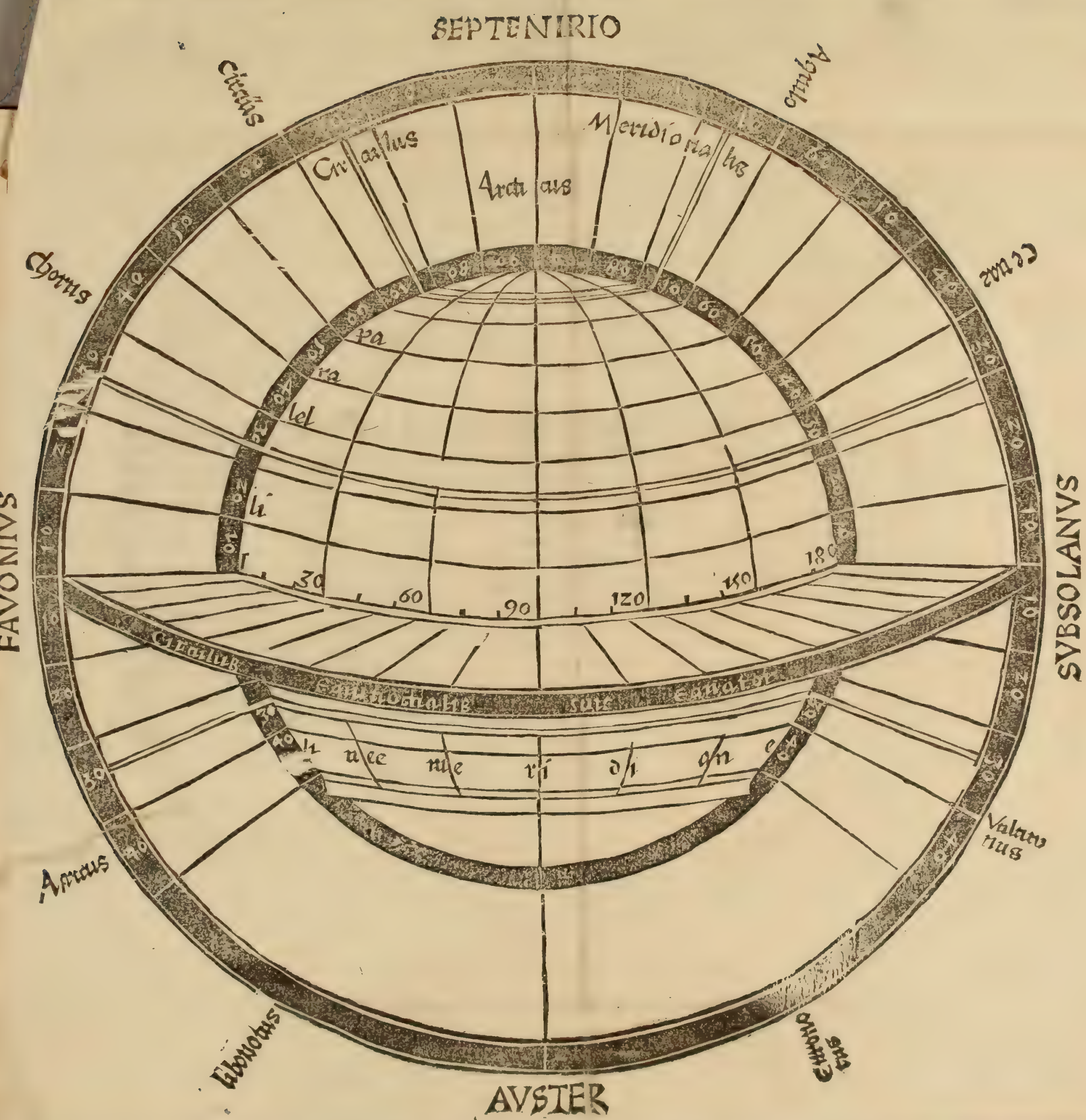
Ptholomeus.

Appendix.

Annectamꝰ adhuc ſupioribꝰ ãteaq̃ʒ receptui canamꝰ:eleuatiõis poli atq̃ʒ ipiꝰ zenith ac cētri horizõtis ⁊ climatũ quadrãtē:velut parergon ⁊ q̃ddã corolariũ. Quãuis ſi recte ↄſiderauerimꝰ is:quadrans de q̃ dicemꝰ nõ ſit ad has res ſmptinēs. Coſmogphũ em̃ vľ maxie poli ſup̄ caput eleuatõnē: zenith:⁊ t̃re climata cogſcere optet. Formať itaq̃ʒ idē q̃drãs hoc pacto. Diuide quēcũq̃ʒ circulũ ī ptes q̃ttuor ita qḋ due diametri ſe ī cētro ad angulos rectos inť ſecēt:q̃z vna (q̃ altera ſui pte pinnulas hʒ) axē polož mũdi:⁊ altera eq̃torē ſignificabit. Deinde eã ptē circuli:q̃ eſt inť ſemiaxē pinnulas hñtē ⁊ alterã ſemidiametrũ in ptes .xc. diuidas:atq̃ʒ oppoſitã ī totidē:figaſq̃ʒ ppēdiculũ ad cētrũ ⁊ patꝰ erit q̃drãs. Cuiꝰ h eſt vſus. Verte eũ ita vt p pinnulaž foramina polũ directe videas:⁊ ad qḋ clima atq̃ʒ in quē gdũ ppendiculũ ceciderit:eo ipo climate ⁊ eleuationis gdu: tua regio:quin etiã zenith atq̃ʒ horizontis centrũ exiſtit.

Hactenꝰ exequuti capita ꝓpoſita. ħ ipſas longinq̄s expaciatio
nes ſequēter introducamꝰ Veſputij / ſingulorꝫ factorꝫ exitū circa
inſtitutū tradentes, Finis introductionis,

SEPTENIRIO
Circius
Chorus
FAVONIVS
SVBSOLANVS
Africus
Valturnus
AVSTER
Arcticus
Meridionalis
30
60
90
120
150
180

Propoſitũ eſt hoc libello quandã Coſmographiae
introductionẽ ſcribere:quã nos tam in ſolido q̃ plano depinximus. In ſolido quidẽ ſpacio excluſi
ſtrictiſſime. Sed latius in plano: vbi ſicut agreſtes ſignare aſſueuerũt et partiri limite campũ: ita or
bis terrarꝫ regiones præcipuas:dominorꝫ inſignijs notare ſtuduimus. Et (vt ab ea in qua ſumꝰ par
te incipiamus) ad Europę meditulliũ Rhomanas aquilas (quę regibꝫ Europę dominanť) poſui
mus atqꝫ claue ſummi patris patrũ inſigni:ipſam fere Europã (quę Rhomanã eccleſiã pfitetur) cin
ximus. Aphricã pene omnẽ ꝛ Aſię partẽ ſignauimus Lunulis quod eſt inſigne ſummi Babylonię
Soldani:quaſi totius Egypti et partis Aſię domini. Aſię vero partẽ:quę minor Aſia dicitꝰ:crocea
coloris cruce iuncto chalybe circũdedimus qđ eſt ſignũ Thurcorꝫ Soldani:Scythiã intra ymaũ:
maximũ Aſie montẽ et Sarmaticã Aſiaticã notauimus anchoris:quas magnus Tartarus pro in
ſigni habet. Crux rubea preſbyterũ Ioannẽ (qui et oriẽtali et meridionali Indię præeſt:atqꝫ in Bi
berith ſedẽ tenet) repreſentat. Deniqꝫ in quartã terrę partẽ per inclytos Caſtilię et Luſitanię reges
repertam:eorundẽ ipſorꝫ inſignia poſuimus. Et quod non eſt ignorandum: vadoſa maris littora (vbi
naufragia timentur) imaginibus crucis ſignauimus:ſed hęc iam miſſa facientes.

Quattuor Americi veſpu‑ cij Nauigationes.

Phileſius Vogeſigena Lectori.

Rura papirifero qua florent pinguia Syro
Et faciunt Lunę magna fluenta lacus
A dextris montes ſunt Jus/Danchis/quoq; Maſcha
Jllorum Aethiopes inferiora tenent
Aphrica conſurgit quibus e regionibus aura.
Afflans cum Libico feruida regna Notho.
Ex alia populo Vulturnus parte calenti:
Jndica veloci per freta calle venit.
Subiacet hic ęquo noctis Taprobana circo
Baſſaq; Praſodo cernitur ipſa ſalo
Aethiopes extra terra eſt Baſſamq; marinam
Non nota e tabulis o Ptholomęe tuis.
Cornigeri Zenit tropici cui cernitur hirci
Atq; comes multę funditor ipſius aquę.
Dextrorſum immenſo tellus iacet ęquore cincta
Tellus/quam recolit nuda caterua virum
Hanc quem clara ſuum iactat Luſitania regem
Jnuenit miſſa per vada claſſe maris.
Sed quid plura:ſitum/gentis moreſq; repertę
Americi parua mole libellus habet.
Candide ſyncero voluas hunc pectore lector
Et lege non naſum Rhinocerontis habens

Jtem diſtichon ad eundem
Cum noua delectent fama teſtante loquaci
Quę recreare queunt.hic noua lector habes.

Nilus.
Lacus Lunę.
Jus.
Dāchis
Maſca.
Aethiopes.
Aphric?.
Libonothus.
Vulturnus.
Taprobana.
Marę Praſo
Pars aphricę inuenta.
Amerigę

D

Anteloquium

Eius qui ſubſequentē terra/ rum deſcriptionē de vulgari Gallico in Latinū tranſtulit Decaſti/ chon ad lectorem.

Aſpicies tenuem quiſquis fortaſſe logiam
 Nauigium memorat pagina noſtra placens.
Continet inuentas oras/genteſq; recenter
 Letificare ſua que nouitate queant.
Hec erat altiloquo prouincia danda Maroni
 Qui daret excelſe verba polita rei.
Ille quot ambiuit freta cantat Troius heros;
 Sic tua Veſputi vela canenda forent:
Has igitur lectu terras viſurus/in illis
 Materiam libra:non facientis opus.

Illuſtriſſimo Renato Hieru ſalem & Sicilie regi/duci Lothoringie ac Barrī. Americus Veſputius hu/ milē reuerentiā & debitā recōmendationē.

Fieri poteſt illuſtriſſime Rex vt tua maieſtas:mea iſta temeritate ducat̄ in admira tionē:ꝓpterea qđ haſce litteras tam ꝓlixas ad te ſcri/ bere nō ſubuerear/cū tamē ſciā te cōtinuo in arduis ꝯſiliis et crebris reipublice negociis occupatiſſimū. Atq; exiſtimabor forte nō modo preſumptuoſus/ſed etiā ocioſus:id mihi muneris vendicans/vt res ſta/ tui tuo minꝰ ꝯueniētes.nō delectabili ſed barbaro ꝓrſus ſtilo (ve luti amuſus ab humanitatis cultu alienꝰ) ad Fernādū Caſtilie regē noīatim ſcriptas/ad te quoq; mittā. Sed ea quā in tuas vir tutes habeo cōfidentia/et cōperta ſequentiū rerū neq; ab antiq̄s neq; neotericis ſcriptaꝝ veritas me corā.t.M.fortaſſis excuſabūt Mouit me impͥmis ad ſcribendū preſentiū lator Beneuenutus. M.t.humilis famulus/et amicus meꝰ nō poenitēdus/qui dum me Liſbone reperiret:precatus eſt vt.t.M.reꝝ per me quattuor

pfectionib⁹: in diuerſis plagis mūdi viſaꝝ participē facere vellē. Peregi enī bis binas nauigationes: ad nouas terras inueniendas: quarū duas ex mādato Fernādi inclyti regis Caſtilię: p magnū oceani ſinū occidentē verſus ſoceci/ alteras duas iuſſu Emanuelis Luſitanię regis ad Auſtrū. Itaqꝫ me ad id negocij accinxi: ſperās. q. t. M. me de clientuloꝝ numero non excludet: vbi recordabiť qꝫ olim mutuā habuerim⁹ inter nos amiciciā: tēpore iuuentutis noſtrę: cū grāmaticę rudimēta imbibētes: ſub pbata vita et doctrina venerabilis ꝛ religioſi fratris de. S. Marco Fra. Georgij Anthonij Veſputij auunculi mei pariter militaremus. Cui⁹ auunculi veſtigia vtinā ſequi potuiſſem/ alius pfecto) vt et ipſe Petrarcha ait) eſſem qꝫ ſum. Vtcūqꝫ tamē ſit/ non me pudet eſſe qui ſum. Semp enī in ipſa virtute et rebus ſtudioſis ſūmaꝫ habui delectationē/ Qđ ſi tibi hę narratiões omnino nō placuerint: dicam ſicut Plini⁹ ad Mecenatē ſcribit. Olim facetijs meis delectari ſolebas. Et licet. M. t. ſine fine in reipublicę negocijs occupata ſit/ nihilominus tantū tēporis quādoqꝫ ſuffuraberis/ vt has res qꝫuis ridiculas (quę tamē ſua nouitate iuuabūt) pellegere poſſis. Habebis enī hiſce meis litteris poſt curaꝝ fomēta ꝛ medicamēta negocioꝝ nō modicā delectationē/ ſicut et ipe foenicul⁹ prius ſumptis eſculentis odorē dare et meliorē digeſtionē facere aſueuit. Enī vero ſi plus equo plixus fuero/ veniā peto. Vale.

Inclytiſſime rex ſciat. t. M. qđ ad has ipſas regiões mercandi cauſa primū venerim. Dūqꝫ p qdrennij reuolutionē ī eis rebus negocioſus eēm ꝛ varias fortunę mutatões animaduerterē/ atqꝫ viderē: qͦ pacto caduca ꝛ trāſitoria bona. hoīem ad tēpus in rotę ſūmo tenerēt/ ꝛ deinde ipm pcipitarēt ad imū: qui ſe poſſidere multa dicere poterat: cōſtitui mecū varijs taliū rerū caſibus exandatis iſtiuſmodi negocia dimittere/ et meoꝝ laboꝝ finē in res laudabiliores ac plus ſtabiles ponere. Ita diſpoſui me ad varias mūdi ptes ꝯtēplandas: ꝛ diuerſas res mirabiles vidēdas. Ad quam rē ſe et tēpus et locus oportune obtulit. Ipe enī Caſtilię rex Fernādus tūc qͭtuor parabat naues: ad terras nouas occidētē verſus diſcooꝑiendas: cui⁹ celſitudo me ad talia inueſtigāda in ipam ſocietatē elegit. Et ſoluim⁹ vigeſima die Maij. Mcccc. xcvij. ō portu Calicię: iter noſtꝝ p magnū oceani ſinū capientes. in qua pro

fectione.xviij.conſumauimꝰ menſes/multas inuenientes terras firmas/Et inſulas pene innũerabiles vt plurimũ habitatas: q̄ꝝ maiores noſtri mentionẽ nullã foecerũt.Unde ⁊ ipſos antiquos talium nõ habuiſſe noticiã credimus. Et niſi memoria me fallat memini me in aliquo legere/qȯ mare vacuũ et ſine hominibꝰ eſſe tenuerint. Cuius opiniõis ipſe Dantes Poeta noſter fuit/ vbi duo deuigeſimo capite/de inferis loquens.Ulissis mortem confingit. Que autem mirabilia viderim/in ſequentium proceſſu. T.M.intelliget.

Terrarũ inſularumq̧ variarum

Deſcriptio:quaꝝ vetuſti nõ meminerunt autores. Nuper ab anno incarnati dñi.M.cccc.xcvij.bis geminis nauigationibus in mari diſcurſis/inuentaꝝ:duabus videlicet in mari occidentali:p̱ dñm Fernandũ Caſtilie/reliquis vero duabus in Auſtrali ponto:per dominũ Emanuelẽ Portugallie sereniſſimos reges/Americo Veſpucio vno ex Naucleris nauiũq̧ prefectis precipuo:ſbſequentẽ ad prefatũ dominũ Fernandũ Caſtillie regem/de huiusmodi terris et inſulis edente narrationem.

Anno domini. M.CCCC xcvij.xx.menſis Maij die.nos cum.iiij.conſeruantie nauibꝰ.Caliciũ exeuntes portũ/ad inſulas (olim fortunatas/nũc vero magnam Canariam dictas) in fine occidentis habitati poſitas in tercio climate:ſup̱ quo/extra horizontẽ eaꝝ/ſe.xxvij.gradibus cũ duobus tercijs/ſeptẽtrionalis eleuat polus/diſtanteſq̧ ab hac ciuitate Liſbona.in qua conſcriptũ extitit hoc preſens opuſculum.cc.lxxx.leucis.vento inter meridiem et Lebeccium ventũ ſpirãte/curſu primo pertigimus.Ubi(nobis de lignis/aqua/ceteriſq̧ neceſſarijs prouidendo)conſumptis octo fere diebꝰ nos(facta in primis ad deũ oratione) eleuatis dehinc vento traditis velis/nauigationem noſtram per Ponentẽ incipiẽtes:ſumpta vna Lebecij q̃rta:tali nauigio trãſcurrimus.vt.xxvij.vix elapſis diebus terre cuidã applicaremus:quã firmã fore exiſtimauimus. Diſtatq̧ Canarie magne ab inſulis.M.(vel circiter) leucis.extra id quod in zona tor-

rida habitatũ eſt. Quod ex eo nobis cõſtitit: ꝙ Septemtrionalẽ polũ extra huiuſcemodi telluris horizontẽ: xvi. gradibus ſe eleua- re/ magiſqꝫ occidentalẽ: lxxv. ꝙ̃ magnę Canarię inſulas gradib⁹ exiſtere cõſpeximus: ꝓut inſtrumẽta omnia monſtrabant. Quo in loco (iactis de prora anchoris) claſſem noſtrã/ leuca a littore cũ media diſtantẽ/ reſtare coegim⁹: nõnullis ſolutis phaſelis armis et gente ſtipatis/ cũ quibus ipm vſqꝫ ad littus attigim⁹. Quo ꝙ̃/ primũ ꝑuenimus: gentẽ nudam ſecundũ littus euntẽ innumerã percępimus. Unde nõ paruo affecti fuimus gaudio. Omnes em̃ qui nudi incedere conſpiciebãt: videbantur quoqꝫ propter nos ſtupefacti vehementer eſſe. Ex eo (vt arbitror) ꝙ veſtitos/ alterius qꝫ effigiei ꝙ̃ forẽt/ nos eſſe intuiti ſunt. Hij poſtꝙ̃ nos aduenisſe cognouerunt/ omnes in propinquũ montẽ quendã aufugerũt: a quo tunc nec nutib⁹ nec ſignis pacis et amicicię vllis/ vt ad nos accederẽt allici potuerũt. Irruẽte vero interea nocte. nos claſſem noſtrã male tuto in loco) vbi nulla marinas aduerſus procellas tuta reſidentia foret) conſidere timentes. ꝯuenimus vna/ vt hinc (mane facto) diſcederemus. exquirerem⁹ qꝫ portũ quempiam/ vbi noſtras ſtatione in tuta collocaremus naues. Qua deliberatiõe arrepta/ nos vento ſecundũ collem ſpiranti traditis velis/ poſtꝙ̃ (viſu terram ipſam ſequendo/ atqꝫ ipſo plagę in littore/ gentes cõ tinue percipiendo) duos integros nauigauimus dies. locũ naui- bus ſatis aptum comperimus. In quo media tantũ leuca diſtan tes ab arida/ conſtitimus. vidimuſqꝫ tunc inibi innumerabilem gentiũ turbam/ quã nos cominus inſpicere/ et alloqui deſideran- tes. ipſamet die littori cũ cymbis ⁊ nauiculis noſtris appropiaui mus. necnõ et tunc in terram exiuimus/ ordine pulchro. xl. circiter viri huiuſcemodi gente ſe tamen a nobis ⁊ conſortio noſtro peni tus alienã prębente. Ita vt nullis eã modis ad colloquiũ cõmu- nicationẽue noſtrã allicere valuerimus. pręter ex illis paucos/ ꝗs multos poſt labores ob hoc ſuſceptos/ tandẽ attraximus ad nos dando eis nolas/ ſpecl'a/ certos criſtallinos aliaqꝫ ſimilia leuia/ q̃ tum ſecuri de nobis effecti/ conciliatũ nobiſcũ/ necnõ de pace et a- micicia tractatũ venerũt. Subeunte aũt interim nocte nos ab il lis noſmet expedientes (relictis eis) noſtras regreſſi ſumus ad na ues. Poſtea vero ſubſequentis ſummo diluculo diei/ infinitã in littore viroꝝ et mulierẽ paruulos ſuos ſecum vectantiũ gentẽ rur

ſtam eē ſpeximus:cognouimuſqꝫ multitudinē illā ſup pellcatilē ſuā ſecū deferre totā/qualē infra ſuo locū dicetur. Quoꝝ q̄ plures q̄ plurimū terre appropiauimus ſemet in equor ꝓiicietes (cū maximi natatores exiſtēt) quātus eſt baliſte iactus nobis venerunt natantes obuiā/ſuſceperūtqꝫ nos humaniter:atqꝫ ea ſecuritate ⁊ cōfidentia:ſeipos inter nos cōmiſcuerūt/ ac ſi nobiſcū diuti⁹ antea cōueniſſent et pariter frequentius practicauiſſent:ꝑ qua re tunc ꝑ paꝝ oblectati fuim⁹. De quoꝝ morib⁹ (q̄les eos hr̄e vidimus) hic/ q̄nquidē ſe cōmoditas offert/interdū etiā interſerimus.

De moribus ac eorum viuendi modis.

Quantum ad vitam eorūqꝫ mores oēs:tam mares q̄ foemine:nudi penit⁹ incedūt:tectis nō aliter verēdis q̄ cū ex vtero ꝓdierunt. Hij mediocris exiſtentes ſtature:multū bene ꝓporcionati ſunt:quoꝝ caro ad rufedinē (veluti leonum pili) vergit:qui ſi veſtimētis operti mearēt:albi (credo) tanq̄ nos extarēt. Nullos habēt in corpe pilos p̄terq̄ crines quos ꝓceros nigreſcēteſqꝫ gerūt/et p̄ſertim foemine:que ꝓpterea ſunt tali lōgo nigroqꝫ crine decore. Vultu nō multū ſpecioſi ſunt qm̄ latas facies tartarijs adſimulatas hn̄t: nullos ſibi ſinūt in ſupercilijs oculorūue palpebris ac corpe toto (crinibus demptis) excreſcere villos/ob id qḋ habitos ī corpe pilos/quid beſtiale brutaleqꝫ reputāt. Oēs tam viri q̄ mulieres ſiue meādo ſiue currendo:leues admodū atqꝫ veloces exiſtunt:qm̄ (vt frequēter experti fuimus) ip̄e etiā mulieres. vnā aut duas ꝑcurrere leucas:nihili putant/et in hoc nos chriſticolas multū p̄cellunt. Mirabiliter ac vltra q̄ ſit credibile natāt:multo quoqꝫ melius foemine q̄ maſculi qḋ frequenti experimēto didicimus. cū ipſas etiā foeminas omni prorſus ſuſtentamine deficiētes:duas in equore leucas pernatare perſpeximus: Arma eoꝝ arcus ſunt et ſagitte/quas multū ſubtiliter fabricare norūt. Ferro metalliſqꝫ alijs carent:ſed ꝓ ferro beſtiarū piſciūue dentib⁹ ſuas ſagittas armāt/quas etiā (vt fortiores exiſtāt) vna quoqꝫ ſepe p̄eurūt. Sagittarij ſūt certiſſimi. Ita vt quicquid voluerint iaculis ſuis feriant:nōnulliſqꝫ in locis mu

lieres quoq optime ſagittatrices extant. Alia etiā arma habēt ve luti lanceas preacutaſue ſudes necnō et clauas capita mirifice la borata habētes. Pugnare potiſſimū aſſueti ſunt aduerſus ſuos alienigene lingue ꝯfines: ꝯtra quos nullis parcendo (niſi vt eos ad acriora tormenta reſeruent) multūq crudeliter dimicant. Et cū in prelium properant ſuas ſecum vxores (non belligeraturas / ſed eorum poſt eos neceſſaria perlaturas) ducunt / ob id ꝙ ſola ex eis mulier tergo ſibi plus imponere poſſit et deinde. xxx. xl. ve leucis ſubuehere (prout ipſi ſepe vidimus) q̄ vir (etiam validus) a ter ra leuare queat. Nulla belli capita nulloſue prefectos habēt / quin ymmo (cum eorum quilibet ex ſe dominus extet) nullo ſeruato ordine meant. Nulla regnandi dominiūue ſuum extendendi aut alterius inordinate cupiditatis gratia pugnant: ſed veterem ſo lum ob inimiciciam in illis ab antiquo inſitam: cuiuſquidem ini micicie cauſam interrogati: nullā aliam indicant: niſi vt ſuorum mortes vendicent anteceſſorum. Hec gens ſua in libertate viuēs nulliq obediens: nec regem nec dominum habet. Ad prelium au tem ſe potiſſimū animant et accingunt: cum eorum hoſtes ex eis quempiā aut captiuū detinent aut interemerunt. Tunc eīm eiuſ dem captiui interemptiue conſanguineus ſenior quiſq exurgēs exit cito in plateas et vicos paſſim clamitans inuitanſq omnes et ſuadens vt cum eo in prelium: conſanguinei ſui necem vindi caturi properent: qui omnes compaſſione moti: mox ad pugnā ſe accingunt atq repente in ſuos inimicos irruunt. Nulla iura: nullamue iuſticiam ſeruant: malefactores ſuos nequaquam pu niūt: quinymmo nec parētes ipſi paruulos ſuos edocent aut cor ripiunt. Mirabiliter eos inter ſeſe conqueſtionari nonnunq vi dimus. Simplices in loquela ſe oſtentant: verum callidi multū atq aſtuti ſunt. Perraro: et ſummiſſa voce loquūtur: eiſdem qui bus vtimur accentibus vtentes. Suas vt plurimum voces in ter dentes et labra formantes: alijs vtunt vocabulis q̄ nos. Ho rum plurime ſunt ydiomatum varietates: quoniā a centenario leucarum in centenariū diuerſitatē linguarum ſe mutuo nullate nus intelligentium reperimus. Cōmeſſandi modū valde barba rum retinent: nec quidem notatis manducāt horis / ſed ſiue nocte ſiue die quotiens edendi libido ſuadet. Solo mādu cantes accū bunt: et nulla mātilia / nullaue gauſapa (cū lineamentis panniſq

aliĳs careant) habent. Epulas ſuas atq; cibaria in vaſcula terrea
que ipſimet confingũt/aut in medias cucurbitaꝝ teſtas ponũt.
In retiaculis quibuſdã magnis ex bombice factis et in aere ſu-
ſpenſis dormitãt. qui modus q̄uis inſolitus et aſperior fortaſſis
videri queat/ego nihilominus talẽ dormitandi modũ. ſuauẽ plu-
rimũ iudico. Etenĩ cũ in eiſdem coꝝ retiaculis mihi plerũq; dor-
mitaſſe cõtigerit/an illis mihimetipſi melius q̄ in tapetibꝰ quas
habebamus eſſe perſenſi. Corpore valde mũdi ſunt et expoliti/ex
eo ꝙ ſeipſos frequentiſſime lauant. Et cũ egeſtum ire (quod ſalua
dixerim reuerentia) coacti ſunt/omni conamine nitunť. vt a nemi
ne ꝑſpici poſſint. qui quidẽ in hoc quanto honeſti ſunt. tãto in di
mittenda vrina ſe inmũdos inuerecũdoſq;. tam mares q̄ foemi
nȩ prȩbent. cũ ſiquidẽ illos nobiſcũ loquentes et corã poſitos. ſu
am impudiciſſime vrinã ſȩpius emiſiſſe perſpexerimus. Nullam
legẽ. nullũ legitimũ thori foedus in ſuis cõnubĳs obſeruãt. quin
ymmo quotquot mulieres quiſq; cõcupiſcit/tot habere ⁊ deinde
illas qñcunq; volet (abſq; hoc ꝙ id pro iniuria aut opprobrio ha
beant) repudiare poteſt. Et in hac re vtiq; tam viri q̄ mulieres
eadẽ libertate fruuntur. Zeloſi parũ/libidinoſi vero plurimum
extant: magiſq; foeminȩ q̄ maſculi. quarũ artificia vt inſatiabili
ſuȩ ſatiſfaciant libidini. hic honeſtatis gratia ſubticẽda cenſuimꝰ
Hȩ ipſȩ in generandis paruulis foecundȩ admodũ ſũt. neq; dũ
grauidȩ effectȩ ſunt. penas aut labores euitant. Leuiſſimo mini
moq; dolore pariunt. Ita in craſtinũ alacres ſanatȩq; vbiq; am
bulent. preſertimq; poſt partũ in flumẽ quodpiã ſeſe ablutum va
dunt. tũcq; ſanȩ mundatȩq; inde (veluti piſcis) apparent. Crudeli
tati aũt ac odio maligno adeo deditȩ ſunt/vt ſi illas ſui forſitã ex
acerbauerint viri/ſubito certũ quoddã efficiunt maleficium. cum
quo pre ingenti ira. proprios fetus in proprĳs vteris necant abor
tiuntq; deinde. cuius rei occaſione. infiniti eoꝝ paruuli pereunt.
Venuſto et eleganti ꝓportiõe. compacto corꝑe ſunt. Ita vt in illis
quicquã deforme nullo inſpici modo poſſit. Et quãuis diſnude
ambulẽt. inter foemina tamẽ eaꝝ pudibunda ſic honeſte repoſta
ſũt. vt nullatenus videri queant. pȩterquã regiuncula illa anteri
or. quã verecundiore vocabulo pectuſculũ imum vocamus. quod
et in illis vtiq; nõ aliter q̄ honeſte natura ipſa videndũ reliquit.
Sed ⁊ hoc nec quidẽ curant. quoniã vt paucis expediã. nõ magiſ

in ſuoꝝ viſione pudendoꝝ mouentur: ꝗ̄ nos in oris noſtri aut
vultus oſtentatiōe. Admirandā per valde rem ducerent mulier ē
in eis mamillas pulpaſue laxas aut ventrē rugatū ob nimiū par/
tum habentē: cū omnes eque integre ac ſolide poſt partū ſem per
appareāt ac ſi nunꝗ̄ peperiſſent. Hęc quidē ſe noſtri cupientiſſi
mas eſſe monſtrabāt. Neminē in hac gente legē aliquā obſeruare
vidimus: nec quidē iudęi aut Mauri nūcupari ſolide queunt: cū
ipſis gentilib⁹ aut paganis multo deteriores ſint. Etenī nō per/
ſenſimus ꝙ ſacrificia vlla faciant aut ꝙ loca orationiſue domos
aliquas habeāt: hoꝝ vitam (quę omnino voluptuoſa eſt) Epicu/
ream exiſtimo: illoꝝ habitatiōes ſingul' ipſis ſunt cōmunes. Ipſę
qꝫ illoꝝ domus campanaꝝ inſtar conſtructę ſunt firmiter ex ma/
gnis arborib⁹ ſolidatę: palmaꝝ folijs deſup contectę. et aduerſus
ventos et tēpeſtates tutiſſime: nōnulliſqꝫ in locis tam magnę. vt
in illaꝝ vnica ſexcentas eſſe pſonas inuenerim⁹. Inter quas octo
populoſiſſimas eſſe cōperimus: ſic vt in eis eſſent habitarētqꝫ pa
riter animaꝝ decē milia. Octennio quolibet aut ſeptennio ſuas
ſedes habitatiōeſue tranſferūt: qui ei⁹ rei cauſam interrogati na/
turale reſponſum dederūt: dicentes ꝙ phebi vehemētis eſtus oc
caſione hoc facerent: ob id ꝙ ex illoꝝ longiore in eodē loco reſiden
tia aer infectus corruptuſqꝫ redderetur: quę res in eoꝝ corporib⁹
varias cauſaret egritudines: quę quidē eoꝝ ratio nō malę ſumpta
nobis viſa eſt. Eoꝝ diuitię ſunt varioꝝ coloꝝ auiū plumę aut in
modū lapilloꝝ illoꝝ quos vulgariter pater noſter vocitamus: la/
minę ſiue calculi quos ex piſcium oſſibus lapilliſue viridib⁹ aut
candidis faciunt. et hos ornatus gratia ſibi ad genas labia vl' au
res ſuſpendunt. Alia quoqꝫ ſimilia futilia ⁊ leuia pro diuitijs ha
bent: quę nos omnino parui pēdebamus. Cōmutationibus aut
mercimonijs in vendendo aut emendo nullis vtuntur: quib⁹ ſa/
tis eſt quod natura ſponte ſua propinat. Aurum vniones iocalia
cęteraqꝫ ſimilia quę in hac Europa ꝓ diuitijs habem⁹ nihil eſti/
mant imo penitus ſpernunt nec habere curant. In dādo ſic na/
turaliter liberaliſſimi ſūt: vt nihil quod ab eis expetatur abnegēt
Et quēadmodū in dando liberales ſunt ſic in petendo et accipien
do cupidiſſimi poſtꝗ̄ ſe cuiquā amicos exhibuerint. Maximum
potiſſimūqꝫ amicicię ſuę ſignū in hoc perhibēt: ꝙ tam vxores ꝗ̄
filias proprias amicis ſuis ꝓ libito habēdas offerūt: in qua re pa

rens vterq; ſe longe honoratū iri exiſtimat:cū natā eius etſi virginē ad cōcubitū ſuū quiſpiam dignat et abducit/et in hoc ſuam inter ſe amiciciā potiſſimū conciliant. Varijs in eoꝝ deceſſu multiſq; modis exequijs vtunt. Porro ſuos nōnulli defunctos in humo cū aqua ſepeliunt et inhumant:illis ad caput victualia ponētes:quibus eos poſſe veſci et alimentari putāt:nullū deinde propter eos aliū planctū aut alias cerimonias efficiētes/Alij quibuſdam in locis barbariſſimo atq; inhumaniſſimo ſepeliendi vtūtur modo. Quippe cū eoꝝ quēpiam mortis momento ꝑmum autumant/illū eius propinquiores in ſiluam ingentē quandā deferūt vbi eum in bombiceis retiaculis illis in quib⁹ dormitant impoſitum et recumbentē ad duas arbores in aera ſuſpendunt/ac poſtmodū ductis circa eum ſic ſuſpēſum vna tota die choreis:irruente interim nocte ei aquā victūq; aliū ex quo quattuor aut circiter dies viuere queat ad caput apponūt:et deinde ſic inibi ſolo pendente relicto ad ſuas habitatiōes redeunt:quib⁹ ita pactis ſi iſdē egrotus poſtea mādūcet et bibat ac inde ad cōualeſcentiā ſanitatemq; redeat et ad habitationē ꝓpriam remeet:illū eius affines ac ꝓpinqui/cū maximis ſuſcipiunt cerimonijs. At perpauci ſūt qui tam grande pręterant periculū:cū eos ibidē nemo poſtea viſitet:qui ſi tunc inibi forſan decedunt nullā aliā habent poſtea ſepulturā. Alios quoq; complures barbaros habēt ritus q̄s euitādę plixitatis hic omittim⁹ gratia. Diuerſis varijſq; medicaminibus in ſuis morbis et egritudinibus vtuntur:quę ſic a noſtris diſcrepāt et diſcōueniunt vt miraremur haud parū:qualiter inde quis euadere poſſet. Nempe vt frequēti didicim⁹ experiētia:cum eoꝝ quēpiam febricitare contigerit:hora qua febris eū aſperi⁹ inquietat ipm in frigentiſſimā aquā imergūt et balneāt:poſtmodūq; p duas horas circa ignē validū (donec plurimū caleſcat) currere et recurrere cogūt:⁊ poſtremo ad dormiendū deferunt:quo quidem medicamēto cōplures eoꝝ ſanitati reſtitui vidimus. Dietis etiā (quib⁹ trib⁹ quattuorue diebus abſq; cibo et potu ꝑſiſtunt) frequētiſſimis vtunt. Sanguinē quoq; ſibi perſepe cominuunt nō in brachijs (ſalua ala) ſed in lumbis et tibiaꝝ pulpis. Seipos etiā ad vomitū cū certis herbis quas in ore deferūt medicaminis gratia plerūq; ꝓuocant:et multis alijs remedijs antidotiſq; vtūt quę longū dinumerare foret. Multo ſanguine multoq; flegmati

co humore habundāt cibarioꝝ ſuoꝝ occaſiōe: que ex radicibus
fructibꝰ/herbis/varijſqꝫ piſcibus faciūt. Omni farris granorū/
qꝫ alioꝝ ſemine carēt. Cōmunis ꝟo coꝝ paſtus ſiue victus arbo/
rea radix quedā eſt: quā in farrinā ſatis bonā cōminuūt/ et hanc
radicē quidā coꝝ iucha alij cambi alij ꝟo ygnami vocitant. Alijs
carnibꝰ ꝑterqꝫ hoīm perraro veſcunt/in quibuſquidē hominum
carnibꝰ vorādis ſic inhumani ſunt ⁊ imāſueti: vt in hoc omnem
feralē omnēue beſtialē modū ſupent. Omnes eni hoſtes ſuos quos
aut perimūt aut captos detinēt tam viros ꝙ̄ foeminas indiſtin/
cte cū ea feritate deglutiūt. vt nihil ferū nihilue brutū magis dici
vel inſpici queat: quoſquidē ſic eferos imaneſqꝫ fore/ varijs in lo
cis mihi frequētius ꝯtigit aſpexiſſe: mirātibꝰ illis ꝙ inimicos no
ſtros ſic quoqꝫ nequaquā māducaremꝰ. Et hoc ꝑ certo maieſtas
veſtra regia teneat. Eoꝝ ꝯſuetudines (quas plurimas habēt) ſic
barbare ſunt: vt hic nūc ſufficiēter ſatis enarrari nō valeāt. Et qm̄
in meis hiſce bis geminis nauigatiōibꝰ/tam varia diuerſaqꝫ: ac
tam a nr̄is rebꝰ et modis differētia ꝑſpexi: idcirco libellū quēpiam
(quē quattuor dietas ſiue quattuor nauigatiōes appello) cōſcribere pa
raui cōſcripſiqꝫ/in quo maiorē rerū a me viſaꝝ partē diſtincte ſatis
iuxta ingenioli mei tenuitatē collegi. Verūtamen non adhuc pu
blicaui. In illo vero qm̄ omnia particulariter magis ac ſingilla/
tim tangentur. idcirco vniuerſalia hic ſolūmodo proſequens: ad
nauigationem noſtram priorem perficiendam: a qua pauliſper di
greſſus fueram iam redeo.

In hoc nauigij noſtri primordio

notabil' cōmoditatis res/nō vidimꝰ: idcirco (vt opinor) ꝙ eorum
linguā nō capiebamꝰ: ꝑterqꝫ nōnullā auri denotantiā/qd̄ nōnulla
indicia in tellure illa eſſe mōſtrabāt. Haec cine ꝟo tellus quo ad ſui ſi/
tum poſitionēqꝫ tā bona eſt vt vix melior eſſe queat. Cōcordauimꝰ
aūt vt illā derelinquētes longiꝰ nauigationē ꝑduceremus. Qua
vnanimitate ſuſcepta/nos de hinc aridā ipam collateraliter ſemꝑ
sectātes: necnō gyros multos ſcalaſqꝫ plures circūeūtes ⁊ interim
cū multis varijſqꝫ locoꝝ illoꝝ incolis ꝯferentiā hn̄tes/tandē certo
poſt aliquot dies portui cuidā applicuimꝰ/ in quo nos grādi a periclo
altitono ſpiritui cōplacuit eripe. Huiꝰ eni modi portū quē primū in
trogreſſi fuimꝰ: populationē vnā eoꝝ: hoc eſt pagū aut villā ſuper

aquas (vt Venetie) poſitā cōperimꝰ, in qua ingentes .xx. edes aut circiter erant in modū campanaꝝ vt pretactū eſt effecte atqꝫ ſuper ligneis vallis ſolidis ⁊ fortibus firmiter fundate/ pre quaꝝ portibus leuaticij pontes porrecti erant. ꝑ quos ab altera ad alteraꝫ tanqꝫ ꝑ cōpactiſſimā ſtratā trāſitus erat. Igit hmōi populatiōis incole qꝫ ꝑrimū nos intuitu ita ſunt magno ꝓpter nos timore affecti ſunt/ qꝫobrem ſuos ꝯfeſtim pontes oēs ꝯtra nos eleuauerunt et ſeſe deinde in ſuis domibus abdiderūt. Quā rem ꝓſpectātibꝰ nobis et haud parū admirātibus. ecce duodecim eoꝝ lintres vel circiter: ſingulas ex ſolo arboris caudice cauatas (quo nauiū genere vtunt) ad nos interim per equor aduētare conſpeximꝰ. quoꝝ naucleri effigiē noſtrā habitūqꝫ mirantes. ac ſeſe circū nos vndiqꝫ recūferentes nos eminus aſpiciebāt. Quos nos quoqꝫ ex aduerſo ꝓſpiciētes: plurima eis amicicie ſigna dedimus/ quibꝰ eos/ vt ad nos intrepidi accederēt/ exhortabamur/ qđ tñ efficere ꝯtēpſerunt. Quā rem nobis ꝑcipientibꝰ mox ad eos remigare incepimus/ qui nequaqꝫ nos ꝓſtolati ſunt: quinymmo oēs ꝯfeſtim in terrā fugerūt datis nobis interim ſignis vt illos paulisper expectaremus. Ipſi eñ extēplo reuerſuri forent: Tūqꝫ in montē quendam ꝓperauerūt/ a quo eductis bis octo iuuēculis et in lintribꝰ ſuis ꝑfatis vna ſecū aſſumptis: mox verſus nos regreſſi ſūt. Et poſt hec ex iuuēculis ipſis quattuor in ſingulis nauiū noſtraꝝ poſuerūt/ quē faciēdi modū nos haud parū admirati tūc fuimus/ ꝑut veſtra ſatis ꝑpendere poteſt maieſtas. Ceterumqꝫ cum lintribus ſuis premiſſis inter nos naueſqꝫ noſtras cōmixti ſunt ⁊ nobiſcū ſic pacifice locuti ſunt: vt illos amicos noſtros fideliſſimos eſſe reputaremꝰ. Interea vero ecce quoqꝫ ex domibꝰ eoꝝ prememoratis: gens nō modica ꝑ mare natitans aduentare cepit: quibus ita aduenientibꝰ et nauibus nr̄is iam appropinqre incipientibus: nec tñ ꝓinde mali quicqꝫ adhuc ſuſpicaremur. rurſum ad earundem domoꝝ eoꝝ fores/ vetulas nōnullas cōſpeximus. que immaniter vociferātes et coelū magnis clamoribꝰ implentes ſibimet in magne anxietatis indiciū ꝓprios euellebāt capillos: que res magnā mali ſuſpectionē nobis tūc attulit. Tūqꝫ ſubito factum eſt: vt iuuēcule ille quas in noſtris impoſuerāt nauibꝰ: mox in mare ꝓſiliret: ac illi qui in lintribꝰ erāt ſeſe a nobis elongātes mox contra nos arcus ſuos intenderēt noſqꝫ duriſſime ſagittarēt. Qui vero a

domibus p mare natantes adueniebāt.ſinguli latantes in vndis lanceas ferebāt ex quib⁹ eoꝝ ꝑditionē cognouimus.Et tū non ſolū noſmet magnanimiter defendere/ veꝝ etiā illos grauiter offendere incępim⁹.Ita vt plures eoꝝ phaſellos cū ſtrage eoꝝ nō parua ꝯfregerim⁹ et penitus in ponto ſubmerſerim⁹.ꝓpter quod reliquis faſelis ſuis cū damno eoꝝ maximo relictis p mare natātes omnes in terrā fugerūt.interemptis ex eis.xx.vel circiter/vulneratis ꝟo plurib⁹ ꝛ ex noſtris quinqꝫ dūtaxat leſis.qui oēs ex dei gratia incolumitati reſtituti ſunt.Cōprehendimus aūt ꝛ tūc ex p̄fatactis iuuenculis duas ꝛ viros tres ac dehinc domos eoꝝ viſitauimus et in illas introiuim⁹.veꝝ in eis quicquā (niſi vetulas duas et egrotantē virū vnicū)nō inuenim⁹.quaſquidē eoꝝ domos igni ſuccēdere nō voluim⁹:ob id q ꝯſciētie ſcrupulū hoc ipm eſſe formidabam⁹.Poſt hęc autē ad naues nr̄as cū p̄tactis captiuis quinqꝫ remeauim⁹.ꝛ eoſdē captiuos/p̄terqꝫ iuuēculas ipas/in cōpedibus ferreis alligauim⁹.Eędē ꝟo iuuēculę captiuoꝝqꝫ viroꝝ vnus ꝓuenienti nocte a nobis ſubtiliſſime euaſerunt. His itaqꝫ peractis ſequēti die cōcordauim⁹:vt relicto portu illo longius ſecundū collem ꝓcederem⁹.percurſiſqꝫ.lxxx.fere leucis gentē aliam quandā cōperimus lingua ꝛ ꝯuerſatiōe penit⁹ a priore diuerſam. Cōuenimuſqꝫ vt claſſem inibi noſtrā anchorarem⁹/ et deinde in terrā ipſam cū nauiculis nr̄is accederem⁹.Vidim⁹ aūt tūc ad littus in plaga gentiū turbā.iiij.M.ꝑſonaꝝ vel circiter exiſtere.qui cū nos appropiare ꝑſenſerūt nequaqꝫ nos p̄ſtolati ſunt.quinymmo cūctis quę habebāt relictis oēs in ſiluas ꝛ nemora diffugerūt. Tum ꝟo in terrā ꝓſilientes:et viā vnā in ſiluas tendentē/ qꝫtus ē baliſtę iactus/ꝑambulātes mox tentoria plura inuenimus.q̄ ibidem ad piſcandū gens illa tetenderat/et in illis copioſos ad decoquēdas epulas ſuas ignes accēderat:ac ꝓfeco beſtias ꝛ plures variaꝝ ſpecieꝝ piſces iā aſſabat.Vidimus autē inibi certū aſſari animal qđ erat (demptis alis quib⁹ carebat) ſerpenti ſimilimum tanqꝫ brutū ac ſilueſtre apparebat.vt eius nō modicū miraremur feritatē.Nobis ꝟo ꝑ eadē tentoria lōgius ꝓgrediētib⁹.plurimos huiuſcemodi ſerpētes viuos inuenim⁹.qui ligatis pedib⁹ ora qꝫ finib⁹ ligata ne eadē aperire poſſent habebāt/ꝓut de canibus aut feris alijs ne mordere queāt effici ſolet.Aſpectū tam ferū eadem pręſe ferūt aīalia.vt nos illa venenoſa putātes nullaten⁹ audere

mus contingere. Capreolis in magnitudine/brachio vero cũ me
dio in longitudine equalia ſunt. Pedes lõgos materialeſq; mul-
tum ac fortibus vngulis armatos: necnon et diſcolorem pellẽ di-
uerſiſſimam habent/roſtrumq; ac faciem veri ſerpentis geſtant:
a quorum naribus vſq; ad extremam caudam/ſeta quedã per ter
gum ſic protenditur: vt animalia illa veros ſerpentes eſſe iudica-
remus/et nihilominus eis gens prefata veſcitur. Panem ſuum
gens eadem ex piſcibus quos in mari piſcantur efficiunt. Primũ
enim piſciculos ipſos inferuent aqua aliquantiſper excoquunt.
Deinde vero contundunt et compiſtant et in panes conglutinãt
quos ſuper prunas inſuper torrent et tandem inde poſtea mãdu-
cant/hoſquidem panes probantes q̃; bonos eſſe reperimus. Alia
quoq; q̃; multa eſculentia cibabariaq; tam in fructibus q̃; in va-
rijs radicibus retinent: que longum enumerare foret. Cum autẽ
a ſiluis ad quas aufugerant non redirent: nihil de rebus eorũ (vt
amplius de nobis ſecuri fierent) auferre voluimus: quinymmo in
eiſdem eorum tentorijs/per multa de reculis noſtris in locis que
perpendere poſſent derelinquẽtes/ad naues noſtras ſub noctem
repedauimus. Sequenti vero die cum exoriri titan inciperet: in
finitam in littore gentem exiſtere percepimus: ad quos in terram
tunc acceſſimus. Et q̃uis ſe noſtri timidos oſtenderent: ſeipſos
tamẽ inter nos permiſcuerũt et nobiſcũ practicare ac conuerſari
cũ ſecuritate ceperũt: amicos noſtros ſe plurimũ fore perſimulan
tes/inſinuãteſq; illic habitationes eoꝝ nõ eſſe/verũ ꝙ piſcãdi gra
tia aduenerãt. Et idcirco rogitãtes vt ad eoꝝ pagos cũ eis acce-
deremꝰ: ipſi etẽm nos tanq̃; amicos recipe vellent/et hãc quidẽ de
nobis cõceperãt amiciciã/captiuoꝝ duoꝝ illoꝝ (quos tenebamꝰ)
occaſiõe/qui eoꝝ inimici erãt. Viſa aũt eoꝝ magna rogãdi impor
tunitate: cõcordauimꝰ. xxiij. ex nobis cũ illis in bono appatu cum
ſtabili mẽte (ſi cogeret neceſſitas) oĩes ſtrenue mori. Cũ itaq; no
biſcũ ꝑ tres extitiſſent dies et tres cũ eis ꝑ plagã terrãq; illam exti
tiſſemus leucas/ad pagũ vnũ nouẽ dũtaxat domoꝝ venimꝰ/vbi
cũ tot tanq̃; barbaris cerimonijs ab eis ſuſcepti fuimꝰ: vt ſcribe-
re penna nõ valeat/vtputa cũ choreis et canticis ac plãctibus hi-
laritate et leticia mixtis/necnõ cum ferculis cibarijſq; multis. Et
ibidẽ nocte illa requieuimus: vbi ꝓprias vxores ſuas nobis cum
omni ꝓdigalitate obtulerũt/que quidẽ nos ſic importune ſolicita

bant/vt vix eiſdem reſiſtere ſufficerem⁹/ poſt̄q̄ aūt illic nocte vnā
cū media die pſtitimus/ingēs admirabiliſq̄ populus abſq̄ cun-
ctatiōe ſtuporeq̄ ad nos inſpiciēdos aduenit:quoꝝ ſeniores nos
quoq̄ rogabāt:vt ſecū ad alios eoꝝ pagos (qui longius in terra
erant) cōmearem⁹/quod et quidē annuim⁹. Hic dictu facile non
eſt/q̄ntos ipſi nobis impenderūt honores. Juim⁹ aūt apd̄ q̄mul-
tas eoꝝ populatiōes/ꝑ integros nouē dies cū ipſis euntes:ob qd̄
nobis nr̄i qui in nauib⁹ remanſerāt retulerunt ſocij/ſe idcirco ple
rūq̄ in anxietate timoreq̄ nō minimo extitiſſe. Nobis aūt bis no
uem leucis aut circiter in eoꝝ terra exiſtētib⁹:ad naues nr̄as repe
dare ꝓpoſuim⁹. Et quidē nr̄o in regreſſu tā copioſa ex eis virorū
ac mulieꝝ multitudo accurrit:qui nos vſq̄ ad mare ꝓſecuti ſunt
vt hoc ipm̄ mirabile foret. Cūq̄ noſtri quēpiā ex itinere fatigatuꝫ
iri cōtingeret/ipſi nos ſubleuabāt ⁊ in ſuis retiaculis in quib⁹ dor
mitāt ſtudioſiſſime ſubuehebāt. Jn tranſitu quoq̄ fluminū que
apud eos plurima ſūt et maxima/ſic nos cū ſuis artificijs ſecure
tranſmittebāt/vt nulla vſq̄ pericula ꝑtimeſcerim⁹. Plurimi etiaꝫ
eoꝝ nos comitabanť rerū ſuaꝝ onuſti/quas nobis dederāt: illas
retiaculis illis quib⁹ dormiūt vectātes/plumaria videlicet p̄ditia
necnō arcus multos/ſagittaſq̄ multas/ac infinitos diuerſorum
coloꝝ pſitacos. Alij quoq̄ cōplures ſuppellectilē ſuā totā ferētes
animalia etiā ſua ducebāt. Et quiddā admirabile dicam/q̄ is for
tunatū ſe fœlicēq̄ putabat:q̄ in trāſmeādis aq̄s nos in collo dor
ſoue ſuo trāſuectare poterat. Quāprimū aūt ad mare ꝑtigim⁹ et
faſelos nr̄os ɔſcēdere voluim⁹ in ipo faſeloꝝ nr̄oꝝ aſcenſu/tanta
ipoꝝ nos cōmitātiū ⁊ nobiſcū aſcēdere ɔcertantiū ac naues nr̄as
videre ɔcupiſcētiū pſſura fuit:vt nr̄i idē faſeli pene p̄ pondere ſub
mergerenť. Jn ipſis aūt nr̄is eiſdē faſelis recepim⁹ ex eis quotq̄t
potuim⁹:ac eos ad naues nr̄as vſq̄ ꝑduxim⁹. Tāti etiā illoꝝ per
mare natātes ⁊ vna nos ɔcomitātes aduenerūt:vt tot aduentare
moleſtiuſcule ferrem⁹. Cū ſiq̄dē plures q̄ mille in nr̄as naues li-
cet nudi ⁊ inermes introiuiſſent/appatū artificiūq̄ nr̄m/ necnō ⁊
nauiū ipaꝝ magnitudinē mirātes. Aſt tūc quiddā riſu dignū ac-
cidit. Nā cū machinaꝝ tormētorūq̄ bellicoꝝ nr̄oꝝ q̄dā exonerare
ɔcupem⁹:⁊ ꝓpter h̄ (impoſito igne) machine ipe horridiſſime tonu
iſſent:ps illoꝝ maxia (audito huiuſcemodi tonitruo) ſeſe in mare
natitās precipitauit/veluti ſolite ſunt rane in ripa ſedentes:que ſi

fortaſſis tumultuoſum quicquã audiũt,ſeſe in ꝓfundũ luti latita-
turę īmergũt,quēadmodũ et gens illa tũc fecerũt,illiq; eoꝝ q̃ ad
naues aufugerãt,ſic tũc ꝑterriti fuerũt vt nos facti nr̄i noſmet re
prehenderim⁹.Ueꝝ illos moꝝ ſecuros eſſe fecim⁹:nec ampli⁹ ſtu-
pidos eſſe ꝑmiſimus,inſinuãtes eis ꝙ cũ talibus armis hoſtes
nr̄os perimerem⁹.Poſtq̃ aũt illos illa tota die in nauib⁹ noſtris
feſtiue tractauimus,ipos a nobis abituros eſſe monuim⁹,qm̄ ſe-
quēti nocte nos abhinc abſcedere cupiebam⁹.Quo audito/ ipſi
cũ ſumma amicicia beneuolētiaq; moꝝ a nobis egreſſi ſunt. In
hac gente eorũq; terra q̃mmultos eoꝝ ritus vidi cognouiq;,in qui-
bus hic diutius īmorari nõ cupio.Cũ poſtea noſſe veſtra queat
maieſtas,qualiter in quauis nauigationũ haꝝ meaꝝ magis ad-
mirãda annotatuq; digniora cõſcripſerim/ac in libellũ vnũ ſtilo
Geographico collegerim,quē libellũ quattuor dietas intitulaui,⁊
in quo ſingula particulariter et minutim notaui,ſed hactenus a
me nõ emiſi,ob id ꝙ illũ adhuc reuiſere collationareq; mihi neceſ
ſe eſt:Terra illa gente multa populoſa eſt ac multis diuerſiſq; ani
malib⁹ et nr̄is pauciſſime ſimilib⁹ vndiq; denſiſſima. Demptis
leonibus vrſis ceruis ſuibus capreoliſq; et dãmis,quę et quidez
deformitatē quandã a noſtris retinēt,Equis ac mulis aſiniſq; et
canibus ac om̄i minuto pecore(vt ſunt oues et ſimilia) necnõ et
vaccinis armētis penit⁹ carent/verũtamē aliĳs q̃plurimis vario
rum generũ aĩalibus (quę nõ facile dixerim) habũdantes ſunt/ta
men oĩa ſilueſtria ſũt quib⁹ in ſuis agēdis minime vtunt̃. Quid
plura:Hĳ tot tãtiſq; diuerſoꝝ modoꝝ ac coloꝝ pennarũq; aliti-
bus fęcundi ſunt/vt id ſit viſu enarratuq; mirabile.Regio ſiqui-
dem illa multũ amęna fructiferaq; eſt/ſiluis ac nemoribus maxi
mis plęna,q̃ om̄i tp̄e virēt nec eoꝝ vnq̃ folia fluũt.Fruct⁹ etiã in
nũerabiles ⁊ nr̄is oĩno diſſiles hñt.Heccine tell⁹ in torrida zona
ſita eſt directe ſb paralello q̃ cãcri tropicũ deſcribit,vñ polus ori-
zont; eiuſdē ſe.xviii.gdib⁹ eleuat in fine climat; ſecũdi.Nob autē
inibi exiſtētib⁹ nos ꝯtēplatũ ppl̄s mult⁹ aduenit,effigiē albedinēq;
nr̄am mirãtes,q̄b⁹ vñ venirem⁹ ſciſcitãtib⁹,e coelo inuiſendę ter-
rę grã nos deſcēdiſſe reſpõdim⁹/qđ et vtiq; ipi credebãt.In hac
tellurę baptiſteria fonteſue ſacros plures inſtituim⁹,in quib⁹ eoꝝ
infiniti ſeipõs baptiſari fecerũt,ſe eoꝝ lingua charaibi ħ eſt ma-
gnę ſapiētię viros vocãtes.Et ꝓuincia ipſa Parias ab ipis nun-

cupata eſt. Poſtea aūt portū illū terrāqꝫ derelinq̄ntes ac ſcōm col
lem trāſnauigātes et terrā ipſam viſu ſemꝑ ſequentes. Dccc.lxx.
leucas a portu illo percurrimꝰ: faciētes gyros circuituſqꝫ interim
multos ⁊ cū gentibus multis cōuerſantes practitanteſqꝫ. Ubi in
pleriſqꝫ locis aurum (ſed nō in grādi copia) emimꝰ cum nobis ter
ras illas reꝑire: et ſi in eis aurū foret tūc ſufficeret cognoſcere. Et
quia tūc.xiij. iam mēſibus in nauigatiōe nr̄a perſtiteramꝰ ⁊ naua
lia nr̄a apparatuſqꝫ nr̄i toti pene cōſumpti erant hoīeſqꝫ labore ꝑ
fracti. Cōem int̄ nos de reſtaurādis nauicul' nr̄is q̄ aquā vndiqꝫ
recipiebāt ⁊ repetūda Hiſpania iniuimꝰ ꝯcordiā: in qua dū perſi
ſteremus vnanimitate, ꝓpe portū vnū eramus totius orbis opti-
mū: in quem cū nauibus noſtris introeuntes: gentē ibidē infini-
tam inuenimus quę nos cum magna ſuſcępit amicicia. In terra
aūt illa nauiculā vnā cū reliquis nauiculis noſtris ac dolijs no-
uam fabricauimꝰ, ipſaſqꝫ machinas nr̄as ac tormēta bellica quę
in aquis vndiqꝫ pęne peribāt in terrā ſuſcępimus: noſtraſqꝫ na-
ues ab eis exonerauimus et poſt hęc in terrā traximꝰ et refęcimꝰ
correximuſqꝫ ⁊ penitus reparauimꝰ. In qua re eiuſdē telluris inco-
lę non paruū nobis adiuuamē exhibuere, equo animo nobis de
ſuis victualibꝰ ex affectu largiti ſpōte ſua fuere, ꝓpter quod inibi
ꝑpauca de nr̄is ꝯſumpſimꝰ: quā quidē rem ingenti ꝓ beneplaci-
to duximꝰ: cū ſatis tenuia tūc teneremꝰ: cū quibus Hyſpaniā no
ſtram nō (niſi indigentes) repetere potuiſſemꝰ. In portu aūt illo.
xxxvij. diebus ꝑſtitimus, frequentius ad populatiōes eoꝝ cū eis
euntes: vbi ſinguli nobis nō paruū exhibebāt honorē. Nobis au
tem portū eundē exire et nauigationē noſtrā reflectere cōcupiſcen
tibus: cōqueſti ſunt illi gentē quandā valde ferocē et eis infeſtam
exiſtere, qui certo anni tpe ꝑ viam maris in ipſam eoꝝ terram per
inſidias ingreſſi nūc ꝓditorie, nūc ꝑ vim q̄ſmultos eoꝝ interime-
rent manducarentqꝫ deinde. Alios ꝟo in ſuā terrā ſuaſqꝫ domos
captiuatos ducerēt, ꝯtra quos ipi ſe vix defēdere poſſent: nob in
ſinuātes gentē illā quandā inhabitare inſulā: quę in mari leucis
centū aut circiter erat. Quā rem ipſi nobis cum tanto affectu ac
querimonia cōmemorauerūt: vt eis ex cōdolētia magna crederē-
mus, ꝓmitteremuſqꝫ vt de tātis eos vindicaremus iniurijs, ꝓ
pter quod illi letantes nō paruum effectuſeſe nobiſcum venturos
ſponte ſua ꝓpria obtulerunt, quod plures ob cauſas acceptare re-

cuſauimus: demptis ſeptem quos data conditione recępimꝰ vt
ſoli in ſuis lintribus in propria remearēt/ quoniā reducendoꝝ eo-
rum curā ſuſcipere nequaquā intendebamus: cui conditioni ipſi
ꝗ̄s gratanter acquieuerunt. Et ita illos amicos noſtros plurimuꝫ
effectos derelinquētes ab eis abceſſimus. Reſtauratis aūt repa-
ratiſqꝫ naualibus noſtris/ ſeptē ꝑ gyrū maris (vento inter grecū
et leuantē nos ducente) nauigauimus dies. Poſt quos plurimis
obuiauimꝰ inſulis: quaꝝ quidē alię habitatę alię ꝟo deſertę erāt.
Harū igitur vni tandē appropinquātes ⁊ naues nr̄as inibi ſiſte-
re facientes/ vidimus ibidē ꝗ̄s maximū gentis aceruum: qui inſu-
lam illam Ity nuncuparent: quibus ꝓſpectis et nauiculis phaſe-
liſqꝫ nr̄is viris validis et machinis tribus ſtipatis terrę eidē vici-
nius appropinquātes. iiij. C. viros cū mulieribus ꝗ̄s multis iuxta
littus eſſe cōſpeximus/ qui vt de prioribus habitū eſt oms̄ nudi
meantes/ corꝑe ſtrenuo erant/ necnō bellicoſi plurimum validiqꝫ
apparebāt/ cum ſiquidē om̄es armis ſuis arcubus videlicet ⁊ ſa-
gittis lanceiſqꝫ armati eſſent/ quoꝝ quoqꝫ cōplures parmas etiā
quadratauè ſcuta gerebāt: quibus ſic oportune ſeſe ꝓmuniebant
vt eos in iaculādis ſagittis ſuis in aliquo nō impedirēt. Cūqꝫ cū
phaſelis nr̄is terrę ipſi ꝗ̄tus eſt ſagittę volatus appropiaſſemus
om̄es citius in mare ꝓſilierunt: et infinitis emiſſis ſagittꝭ ſeſe cō-
tra nos ſtrenue (ne in terrā deſcendere poſſemus) defendere occe-
perūt. Om̄s vero ꝑ corpus diuerſis coloribꝰ depicti ⁊ variis vo-
lucrum pennis ornati erant/ quos hij qui nobiſcū venerāt aſpici-
entes: illos ad pręliandū paratos eſſe quotiēſcūqꝫ ſic picti aut aui-
um plumis ornati ſunt nobis inſinuerūt. Intantū aūt introituꝫ
terrę nobis impedierūt. vt ſaxiuomas machinas nr̄as in eos co-
acti fuerimus emittere: quaꝝ audito tumultu impetuqꝫ viſo: nec
nō ex eis pleriſqꝫ in terrā mortuis decidiſſe ꝓſpectis/ om̄es in ter-
ram ſeſe recęperūt. Tūqꝫ facto inter nos cōſilio. xlij. de nobis in
terram poſt eos cōcordauimꝰ exilire: ⁊ aduerſus eos magno ani-
mo pugnare qđ ⁊ quidē fecimus. Nā tū aduerſum illos in terraꝫ
cū armis nr̄is ꝓſiluimus/ ꝯtraqꝫ illi ſic ſeſe nobis oppoſuerūt: vt
duabꝰ ferme horis ꝯtinuū inuicē geſſerimꝰ bellū/ ꝑter id ꝙ de eis
magnā faceremꝰ victoriā/ demptis coꝝ ꝑpaucis quos baliſtarij co-
lubrinarijqꝫ nr̄i ſuis interemerūt telis: quod idcirco ita effectū eſt
quia ſeipſos a nobis ac lanceis enſibuſqꝫ nr̄is ſubtiliter ſubtrahe-

bant. Uerũtamen tanta demũ in eos incurrimus violentia: vt il-
los cũ gladijs mucronibuſqꝫ nr̃is cominus attingeremꝰ. Quoſ
quidẽ cum ꝑſenſiſſent omnes in fugã ꝑ ſiluas ⁊ nemora conuerſi
ſunt/ac nos campi victores (interfectis ex eis vulneratiſqꝫ pluri-
mis) deſeruerũt. Nos aũt ꝑ die illa longiore fuga nequaquã inſe
qui voluimus ob id ꝙ fatigati nimiũ tũc eſſe nꝰ: quin potius ad
naues nr̃as cũ tanta ſeptẽ illoꝝ quę nobiſcũ venerãt remeauimꝰ
lęticia: vt tantũ in ſe gaudiũ vix ipſi ſuſcipere poſſent. Sequenti
aũt aduentante die: vidimus ꝑ inſulam ipſam copioſam gentium
appropinquare cateruã: cornibus inſtrumentiſqꝫ alijs quibus in
bellis vtuntur buccinantẽ: qui et quoqꝫ depicti omnes ac varijs
volucrũ plumis ornati erant. Ita vt intueri mirabile foret/quibꝰ
perceptis ex inito rurſum inter nos deliberauimus conſilio/vt ſi
gens hęc nobis inimicicias pararet/noſmet omnes in vnũ con-
gregaremus videremuſqꝫ mutuo ſemper ac interim ſatageremꝰ
vt amicos nobis illos efficeremus: quibus amiciciã noſtrã non
recipientibus illos quaſi hoſtes tractaremus/ac quotquot ex eis
cõprehendere valeremus ſeruos nr̃os ac mancipia perpetua face
remus/et tunc armatiores vt potuimus circa plagã ipſam in gy-
rum nos collegimus. Illi vero (vt puto prę machinaꝝ noſtrarum
ſtupore) nos in terrã tũc minime prohibuerunt exilire. Exiuimꝰ
igitur in eos in terram quadrifariam diuiſi. lvij. viri ſinguli decu
rionem ſuũ ſequentes/et cum eis longũ manuale geſſimus bellũ.
Uerũtamen poſt diuturnã pugnam plurimũqꝫ certamen necnon
interemptos ex eis multos/omnes in fugã coegimus et ad vſqꝫ
populationẽ eoꝝ vnã ꝓſecuti fuimus: vbi cõprehenſis ex eis. xxv.
captiuis/eandem eorum populationem igni cõbuſſimus et inſu-
per ad naues nr̃as cum ipſis. xxv. captiuis repedauimus: interfe
ctis ex eadẽ gente vulneratiſqꝫ plurimis: ex nr̃is aũt interempto
dũtaxat vno ſed vulneratis. xxij. qui oẽs ex dei adiutorio ſanitatẽ
recuperauerũt. Ceterũ aũt recurſu in patriã ꝑ nos deliberato or-
dinatoqꝫ: viri ſeptẽ illi qui nobiſcũ illuc venerant/quoꝝ quinqꝫ in
pręmiſſo bello vulnerati extiterant phaſelo vno in inſula illa arre
pto/cũ captiuis ſeptẽ (quos illis tribuimus) tres videlicet viros:
et quattuor mulieres in terram ſuã cuꝫ gaudio magno/et magna
virium noſtrarum admiratione regreſſi ſunt. Noſqꝫ hyſpanie vi-
am ſequentes. Calicium tandẽ repetiuimus portũ: cũ. CC. xxij.

captiuatꝰ ꝑſonis.xv.Octobris die.Anno domini.M.cccc.xcix.
Ubi letiſſime ſuſcepti fuimus/ac vbi eoſdem captiuos noſtros
vendidimus:Et hec ſunt que in hac nauigatiõe noſtra priore/an
notatu digniora conſpeximus.

De ſecũdarie nauigatiõis curſu.

Quantũ ad ſecundarie naui-
gationis curſum et ea que in illa memoratu digna
cõſpexi/dicet in ſequentibꝰ.Eandẽ igitur inchoantes
nauigationẽ Caliciũ exiuimus portũ Anno domi-
ni.M.cccc.lxxxix.Maij die.Quo exitu facto.nos
curſum noſtrũ Campiuiridis ad inſulas arripien-
tes necnõ ad inſulaꝝ magne Canarie viſum tranſabeũtes.in tan
tum nauigauimꝰ.vt inſule cuidã que ignis inſula dicitur applicare
mus.Ubi facta nobis de lignis et aqua ꝓuiſiõe et nauigatione
nr̃a.rurſum ꝑ Lebecciũ ventũ incepta eſt. Poſt enauigatos.xx.
dies terrã quandã nouã tandẽ tenuimus/quã quidẽ firmã exiſtie-
re cenſuimus.cõtra illã de qua facta in ſuperioribꝰ mẽtio eſt/et que
quidẽ terra in zona torrida.extra lineã equinoctialẽ ad partẽ Au-
ſtri ſita eſt/ſupra quã meridionalis polus ſe.v.exaltat gradibꝰ.ex-
tra quodcũqꝫ clima.diſtatqꝫ eadẽ terra a prenoiatis inſulis vt ꝑ Le-
becciũ ventũ conſtabat leucis.ccccc.In qua terra dies cũ nocti-
bus equales.xxvij.Junij cũ ſol in cancri tropico eſt exiſtere re-
perimus.Eandẽ terrã in aquis omnino ſubmerſam necnon ma-
gnis fluminibꝰ ꝑfuſam eſſe inuenimꝰ/que ⁊ quidẽ ſemet plurimũ
viridẽ et ꝓceras altiſſimaſqꝫ arbores habentẽ monſtrabat.vñ ne-
minẽ in illa eſſe tũc ꝑcepimus.Tũ vero cõſtituimus ⁊ claſſem noſtrã
anchorauimꝰ ſolutis nõnullis phaſelis cũ quibꝰ in terram ipſam
accedere tentauimꝰ.Porro nos aditũ in illã querẽtes ⁊ circũ eam
ſepius gyrãtes.ipſam vt p̃tactũ eſt ſic fluminũ vndis vbiqꝫ perfu
ſam inuenimus.vt nuſqꝫ locus eſſet qui maximis aquis nõ ima-
deſceret.Uidimꝰ tamẽ interim ꝑ flumina ipſa ſigna quãmulta.quẽ
admodũ ipſa eadẽ tellus inhabitata eſſet et incolis multis fecun
da.At quoniam eadẽ ſigna ꝯſideraturi in ipſam deſcendere nequieba-
mus/ad naues nr̃as reuerti cõcordauimꝰ:quod et quidẽ fecimus.
Quibus ab hinc exanchoratis/poſtea inter Leuantẽ ⁊ Sero-

cū ventū colloteralr ſcōm terrā(ſic ſpirāte vēto) nauigauimꝰ/ pē
tentātes ſepiꝰ interim pluribꝰ q̄ .xl. durātibꝰ leucis ſi in ipam pe
netrare inſulā valeremꝰ. Qui labor oīs inanis extitit. Cū ſiq̄dē
illo in latere marꝫ fluxū q̄ a Serocco ad Magiſtralem abibat ſic
violentū cōpererimꝰ/vt idē mare ſe nauigabile nō pberet. Quibꝰ
cognitꝫ incōueniētibꝰ/ꝯſilio facto ꝯuenimꝰ/vt nauigiū nr̄m ꝑ ma
re ad Magiſtralē reflecteremꝰ. Tūcq̄ ſcōm terrā ipam intātū na
uigauimꝰ/vt tādē portui vni applicaremꝰ/q̄ belliſſimā inſulā bel
liſſimūq̄ ſinū q̄ndā in eiꝰ ingreſſu tenebat/ſup quē nob̄ nauigātī
bus vt in illū introire poſſemꝰ. imēſam in inſula ipa gētiū turbā a
mari q̄ttuor leucꝫ aut circiter diſtātē vidimꝰ. Cuiꝰ rei gr̄a letati nō
paꝝ extitimꝰ Igit̄ paratis naniculis nr̄is vt in eandē inſulā vadere
muſ:lintrē q̄ndā in q̄ ꝑſone cōplures erant:ex alto mari venire vi
dimꝰ ꝓpter qđ tūc ꝯuenimꝰ:vt eis inuaſis ipos cōprehēderemꝰ. Et
tūc in illos nauigare in gyꝝ (ne euadere poſſent) circūdare occepi
mus/q̄bꝰ ſua q̄ꝫ vice nitētibꝰ:vidimꝰ illos(aura tpata manēte) re
mis ſuis oībꝰ ſurſum erectꝫ.q̄ſi firmos ac reſiſtētes ſe ſignificare
velle quā rē ſic idcirco illos efficere putauimꝰ:vt inde nos i admi
rationē ꝯuerterēt. Cū ꝟo ſibi nos cominꝰ appropinq̄re cogṅuiſſent
remis ſuis in aquā ꝯuerſis terrā ꝟſus remigare incepere. Atti
nobiſcū carbaſū vnā .xlv. dolioꝝ volatu celerrimū educebamꝰ/q̄
tūc tali nauigio delata eſt vt ſbito vētū ſup eos obtineret. Cūq̄ ir
ruēdi in illos aduenīſſet cōmoditas:ipi ſeſe app̄atūq̄ ſuū in pha
ſelo ſuo ordinate ſpargētes/ſe q̄ꝫ ad nauigādū accinxerāt. Itaq̄ cū
eos p̄teriiſſemꝰ/ipi fugere conati ſūt. At nos nōnullis tūc expedi
tis phaſelis/validis virꝫ ſtipatꝫ illos tūc cōprehēdere putātes:mox
in eos incurrimꝰ:ꝯtra q̄s bis genis fere horis/nob̄ nitētibꝰ/ niſi
carbaſus nr̄a q̄ curſu eos p̄terierat rurſū ſup eos reuerſa fuiſſet:
illos penitꝰ amittebamꝰ. Cū ꝟo ipi ſe eiſdē nr̄is phaſelis carbaſoſ
q̄ vndiq̄ ꝯſtrictos eſſe ꝑſpicerēt. oēs q̄ circiter .xx. erāt. ⁊ a t̄ra dua
bus fere leucꝫ diſtabāt/in mare ſaltu pſilierūt. Quos nos cum
phaſelis nr̄is tota pſeq̄ntes die/nllos ex eis niſi tm̄modo duos
p̄hēdere potuimꝰ. aliis oībꝰ in terrā ſaluis abeūtibꝰ. In lintre aūt
eoꝝ quā deſeruerāt bis gemini iuuenes extabāt: nō d̄ eoꝝ gēte ge
niti:ſꝫ q̄s in tellure aliena rapuerāt/q̄ꝝ ſingulis ex recēti vulnere
virilia abſciderāt/q̄ res admirationē nō paruā nob̄ attulit. Hos
aūt cū in nr̄as ſuſcepiſſemꝰ naniculas:nutibꝰ nob̄ inſinuarūt quē

F

admodū illi eos ab ipſis mādu cādos abducerēt/ indicātes interim
qđ gēs hec tā effera ꝛ crudelis/ hūanaꝝ carniū comeſtrix Camba
li nūcuparet. Poſtea aūt nos ipaꝫ eoꝝ lintrē nobiſcū trahētes/ et
cū nauicul' nr̄is curſū eoꝝ terrā ꝟſus arripiētes: parūper interim
ꝯſtitimꝰ: ꝛ naues nr̄as media tātū leuca a plaga illa diſtantes an-
choꝛauimꝰ/ quā cū pplm plurimū oberrare vidiſſemus. in illā cuꝫ
ipſis nauiculis nr̄is ſbito ꝓperauimꝰ: ductis nobiſcū duobꝫ illis
qs in lintre a nob inuaſa cōprehēderamꝰ. Quā primū aūt terram
ipaꝫ pede ꝯtigimꝰ: oēs trepidi ꝛ ſeipos abdituri in vicinas nemo-
rū latebras diffugerūt. Tū ꝑo vno ex illis qs ꝓhēderamus abire ꝑ
miſſo ꝛ plurimis illi amicicie ſignis necnō nolis cymbalis/ ac ſpe
culis pleriſqꝫ datis/ diximꝰ ei ne ꝓpter nos. ceteri q aufugerāt ex-
paueſcerēt/ qm̄ eoꝝ amicos eſſe plurimū cupiebamꝰ/ q abiēs iuſ-
ſa nr̄a ſolerter impleuit: gēte illa tota. cccc. videlꝫ fere viroꝝ/ cū feminis
mlt̄is a ſiluis ſecū ad nos eductis. Qui inermes ad nos vbi cū
nauiculis nr̄is eramꝰ oēs venerūt/ ꝛ cū qbꝰ tūc amiciciā bonā fir-
mauimꝰ: reſtituto qꝫ eis alio quē captiuū tenebamꝰ ꝛ pariter eorū
lintrē quā inuaſeramꝰ: ꝑ nauiū noſtraꝝ ſocios apđ qs erat: eis re-
ſtitui mādauimꝰ. Porro hec eoꝝ linter q ex ſolo arboris trūco ca-
uata ꝛ multū ſbtiliter effecta fuerat/ lōga. xxvi. paſſibꝰ ꝛ lata duo-
bus brachijs erat. Hāc cū a nob recupaſſent ꝛ tuto in loco flumi
nis repoſuiſſent. oēs a nobis repēte fugerūt nec nobiſcū amplꝰ cō-
uerſari voluerūt. Quo tā barbaro facto cōpto: illos male fidei ma
leqꝫ ꝯditōis exiſtere cognouimꝰ. Apđ eos autē dūtaxat pauculū qđ
ex auribꝰ geſtabāt vidimꝰ. Itaqꝫ plaga illa relicta ꝛ ſcđm eā nauiga
tis. lxxx. circiter leucis ſtationē quandā nauicul' tutā repimꝰ/ in quā
introeūtes tātas inibi cōpimꝰ gētes vt id mirabile foret. Cū qbꝰ
facta amicicia: iuimꝰ deinde cū eis ad plures eoꝝ pagos: vbi mul
tū ſecure mlt̄ūqꝫ honeſte ab eis ſuſcepti fuimus. ꝛ ab eis interim
ccccc. vniōes vnica nola emimꝰ cū auro modico qđ eis ex gr̄a cō
tulimꝰ. In hac t̄ra vinū ex fructibꝫ ſemētibuſqꝫ expſſū vt ciceram
ceruiſiaue albā ꝛ rubentē bibūt/ meliꝰ aūt ex myrrhe pomis valde
bonis ꝯfectū erat: ex qbꝫ cū mlt̄is qꝫ bonis alijs fructibꝫ guſtui
ſapidis ꝛ corpi ſalubribꝫ habūdāter comedimꝰ/ ꝓpterea q tēpeſti
ue illuc adueneramꝰ. Hec eadē inſula eoꝝ rebꝫ ſuppellectiliue qꝫ
multū habūdās eſt/ gēſqꝫ ipa bone ꝯuerſatiōis ꝛ maioris pacifi-
cētie eſt qꝫ vſqꝫ alibi reperimꝰ aliā. In h portu. xvij. diebꝫ cū inge

ti placito pſtitimꝰ: venietibꝫ q̄tidie ad nos pplis multis nos effi-
gieq́ʒ nr̄am ⁊ albedinē: necnō veſtimēta armaq́ʒ nr̄a ⁊ nauiū nr̄aꝝ
magnitudinē admirātibꝫ. Hij etiā nobꝭ gentē q̄ndā eis infeſtam
occide[illegible] verſus exiſtere retulerūt/ q̄ gēs infinitā habebāt vnionum
quātitatē/ q̄tq́ʒ q̄s ipi habebāt vniōes eiſdē inimicꝭ ſuis in bellige
ratiōibꝫ aduerſus eos habitis abſtulerāt. nos q̄ʒ ⁊ queadmodum
naſcerenẗ edocētes/ q̄ꝝ dicta vera pfecto eſſe coguimꝰ: put ⁊ maie
ſtas vr̄a poſt hec ampliꝰ intelligere poterit. Relicto aūt portu illo ⁊
ſcōm plagā eandē in quā ꝯtinue gētes affluere pſpiciebamꝰ curſu
nr̄o pducto: portū q̄ndā aliū reficiēde vniꝰ nauicule nr̄e grā/ in q̄
gentē m̄ltā eſſe cōpimus/ cū qbꝫ nec vi nec amicicia ꝯuerſationē
obtinere valuimꝰ/ illis ſi qn̄q́ʒ in terrā cū nauiculis nr̄is deſcēde-
remꝰ ſe ꝯ aſpere defendētibꝫ/ ⁊ ſi qn̄q́ʒ nos ſuſtinere nō valerēt in
ſiluas aufugiētibꝫ/ ⁊ nos neq̄q̄ʒ expectātibꝫ/ q̄ꝝ tātā barbariē nos
cognoſcētes ab eis exhinc diſceſſimꝰ: Tūcq́ʒ inter nauigādū inſu
lam q̄ndā in mari leucꝭ a t̄ra. xv. diſtantē vidimꝰ: quā ſi in ea ppl's
qſpiā eēt iuiſere ꝯcordauimꝰ. In illā igiẗ accelerātes q̄ndā inibi in
uenimꝰ gētē/ q̄ oīm beſtialiſſima ſimpliciſſimaq́ʒ/ oīm q̄ʒ ḡtioſiſſi-
ma benigniſſimaq́ʒ erat/ cuiuſq̄dē gētꝭ ritꝰ ⁊ mores eiuſmodi ſunt.

De eiuſdē gētis ritu et moribus.

Hi vultu ac geſtu corporis
brutales admodum extant/ et ferini: ſinguliq́ʒ ma
xillas herba quadā viridi introrſū repletas ha-
bebāt/ quā pecudū inſtar vſq́ʒ ruminabant/ ita vt
vix q̄cq̄ʒ eloq̄ poſſent/ q̄ꝝ q̄ʒ ſinguli ex collo puſil-
las ſiccataſq́ʒ cucurbitas duas/ alterā eaꝝ herba
ipa quā in ore tenebāt/ alterā ꝟo ex ipis farina quadā albida gipſo
minuto ſilr̄ plenā gerebāt/ habito bacillo q̄dā. quē ī ore ſuo made
factū maſticatūq́ʒ ſepiꝰ in cucurbitā farrina repletā mittebāt/ ⁊ de
inde cū eo de eadē farrina extrahebāt/ quā ſibi poſt hec ī ore vtrū
q́ʒ ponebāt/ herbā ipaʒ quā in ore geſtabāt eadē farrina reſpgitan
do: ⁊ hoc frequētiſſime paulatimq́ʒ efficiebant/ quam rem nos ad-
mirati illius cauſam ſecretumq́ʒ/ aut cur ita facerent ſatis nequi-
uimus cōprehendere. Heccine gens (vt experimēto didicimꝰ) ad
nos adeo familiariter aduenit/ ac ſi nobiſcum ſepius antea nego-
ciati fuiſſent et longeuam amiciciam habuiſſent. Nobis autem

ꝑ plagā ipſam cū eis ambulātib⁹ colloq̄ntibuſq; ⁊ interim recentē
aquā bibere deſiderātib⁹/ipi ꝑ ſigna ſe talib⁹ aq̄s penit⁹ carere in-
ſinuātes: vltro de herba farinaq; quā in ore geſtabāt offerebāt/ꝓ-
ter qđ regionē eandē aq̄s deficientē. q̄q; vt ſitim ſblcuaret ſuā her
bā farinā talē in ore geſtarēt intelleximus. Vñ factū eſt vt nob̄ ita
meātib⁹ ⁊ circū plagā eādē vna die cū media illos ꝯcomitātibus
viuidā aquā nuſq̄; inuenerim⁹ cog̃uerimuſq; ꝙ ea quā bibebant
aq̄ ex rore noctu ſuꝑ cert̄ folijs auriculis aſini ſilib⁹ decidēte col-
lecta erat. Queq̄dē folia eiuſmodi rore nocturno tp̄e ſe implebant
ex q̄ rore (q̄ optim⁹ ē) idē ppl̄s bibebat/ſed tñ talib⁹ folijs pleraq;
loꝝ loca deficiebāt. Heccine gēs victualib⁹ q̄ ī t̄ra ſolida ſt penit⁹
carent q̄nymmo ex piſcib⁹ q̄s in mari piſcant̄ viuūt. Etem̄ apud
eos q̄ magni piſcatores exiſtūt: piſciū ingēs habūdat copia/ex q̄-
bus ipi plurimos turtures ac q̄; bonos piſces alios pluresſ/vltro
nob̄ obtulerūt. Eoꝝ vxores herba quā in ore viri ipi gerebāt nuſq̄;
vtebant̄. Veꝝ ſingl̄e cucurbitā vnā aq̄ impletā ex qua biberēt ha
bebāt. Allos domoꝝ pagos nll̄a ve tuguria gens hec hñt: ꝑterq̄;
folia grādia q̄dā/ſb̄ q̄b⁹ a ſolis feruore ſ; nō ab ymbrib⁹ ſe ꝓtegūt:
ꝓpter qđ autumabile ē: ꝙ paꝝ in terra illa pluitet. Cū aūt ad piſcā
dū mare adierint: foliū vnū adeo g̃nde ſecū q̄ſq; piſcatur⁹ effert: vt
illo in terrā defixo ⁊ ad ſolis meatū v̄ſato: ſb̄ illi⁹ vmbra aduerſus
eſtū totū ſe abſcōdat. Haccine in inſula q̄; multa varioꝝ generū
aīalia ſūt: q̄ oīa aquā lutulētā bibūt. Vidētes aūt ꝙ in ea cōmodi
nihil nāciſceremur/nos r̄licta illa: aliā q̄ndā inſulā tenuim⁹: ī quā
nos ingrediētes ⁊ recētē vñ biberem⁹ aquā īueſtigātes/putantes
(interim ipſam eādē terrā a nullis eſſe habitatā) ꝓpterea ꝙ in ea ne-
minē inter aduenīēdū ꝓſpexeram⁹/dū ꝑ arenā deambularem⁹ ve
ſtigia pedū q̄; mag̃ nōnulla vidim⁹/ex q̄b⁹ cēſuim⁹. ꝙ ſi eiſdē pedi
bus reliq̄ mēbra r̄ñdebāt/hoīes in eadē terra grādiſſimi habita-
bāt. Nob̄ aūt ita ꝑ arenā deambulātib⁹/viā vnā in terrā ducentē
cōperim⁹: ſcd̄m quā. ix. de nob̄ cūtes inſulā ipſam īuiſere ꝑauimus
ob id ꝙ nō q̄; ſpacioſā illā nec q̄; mlt̄as in ea habitare gētes exiſti-
mauim⁹. Pererrata igit̄ ſcd̄m eādē viā vna fere leuca: q̄nq; in cō-
ualle q̄dā (q̄ populate appꝑebāt) vidim⁹ caſas/in q̄s introeūtes: q̄n
q; in illis reꝑim⁹ mlieres/vetulas videlic; duas: ⁊ iuuēculas tres
queq̄dē oēs ſic ſtatura ꝓceres erāt. vt inde valde miraremur. He
aūt ꝓtin⁹ vt nos intuite ſūt: adeo ſtupefacte ꝑmāſerūt vt aufugien

di aĩo penitꝰ deficerẽt. Tũcq̃ vetulę ipę lingua eoꝝ nobiſcũ blãdi/
uſcule loq̃ntes: ⁊ ſeſe oẽs in caſam vnã recipiẽtes: ꝑmulta nob̃ de
ſuis victualibꝫ obtulerũt. Eedẽ ṽo oẽs lõgiſſimo viro ſtatura gran
diores erãt ⁊ q̇dẽ eq̃ grãdes vt Frãciſcus de albicio: ſ3 meliore q̃
nos ſumꝰ ꝓportiõe cõpactę. Quibꝫ ita cõptis poſt hęc vna ꝯueni
mus: vt iuuẽculis ipſis ꝑ vim arreptꝭ eas in Caſtiliã q̃ſi rẽ admi/
randã abduceremꝰ: in qua deliberatiõe nob̃ exiſtẽtibꝫ ecce. xxxvi.
vl' circiter viri mĺtoq̃ foeminę ipę altiores: ⁊ adeo egregię cõpoſiti
vt illos inſpicere delectabile foret: caſam ipa3 introire occeperũt: pro
pter q̃s tãta tũc affecti fuimꝰ turbatiõe: vt ſatiꝰ apõ nauiculas no/
ſtras q̃ cũ tali gẽte eſſe duxiſſemꝰ. Hij etẽm igẽtes arcꝰ ⁊ ſagittas
nenõ ⁊ ſudes ꝑticaſue magnas inſtar clauaꝝ ferebãt: q̇ ingreſſi lo
q̃bant̃ q̇3 inter ſe mutuo ac ſi nos cõprehẽdere vellent. Quo tali
ꝑiculo ꝑcepto diuerſa etiã inter nos tũc fęcimꝰ ꝯſilia: Unis vt il/
los in ipa eadẽ caſa inuaderemꝰ: alijs ṽo nequaq̃ ſ3 forꝭ potiꝰ ⁊ in
platea: ⁊ alijs vt nuſq̃ aduerſus eos pugnã q̃reremꝰ: donec q̇d a/
gere vellẽt intelligeremꝰ aſſeuerãtibꝰ. Inter q̃ ꝯſilia caſam illã ſi/
mulate exiuimꝰ ⁊ ad naues nr̃as remeare occępimꝰ: ipiq̃ (q̃ntus
eſt lapidis iactꝰ) mutuo ſꝑ loq̃ntes nos inſecuti ſũt' haud mino
re q̃ nos vt autũo trepidãtes formidine: cũ nob̃ mirãtibꝫ ipſi q̇3
ẽminꝰ manerẽt: ⁊ niſi nob̃ ambulãtibꝫ nõ ambularẽt. Cum ṽo ad
naues nr̃as ꝑtigiſſemꝰ ⁊ in illas ex ordine introiremꝰ. mox oẽs in
mare ꝓſiluerũt: ⁊ q̃ mĺtas poſt nos ſagittas ſuas iaculati ſũt: ſ3 tũc
eos ꝑ paucũ metuebamꝰ: Nã tũ machinaꝝ nr̃aꝝ duas in eos (po
tius vt terrerent̃ q̃ vt interirẽt) emiſimꝰ: q̃rũquidẽ tumultu ꝑcę/
pto: oẽs ꝯfeſtim in mõtẽ vnũ ꝓpinquũ fuga abierũt: ⁊ ita ab eis ere/
pti fuimꝰ diſceſſimuſq̃ ꝑiter. Hij oẽs nudi vt de prioribꝫ habitu3
eſt eunt. Appellauimuſq̃ inſulã illã: gigãtũ (ob ꝓceritatẽ eoꝝ) inſu
lã. Nob̃ aũt vlteriꝰ ⁊ a terra paulo diſtãtiꝰ trãſremigãtibꝫ: ſepiꝰ in
terdũ cũ eis pugnãſſe nob̃ accidit. ob id ꝙ q̇cq̃ a tellure ſua ſibi tolli
neq̃q̃ ꝑmittere vellẽt. Et vtiq̃ q̇dẽ repetũdę Caſtillię ꝓpoſitũ iã
nob̃ in mentẽ ſbierat: ob id potiſſimũ ꝙ vno iã fere ãno in mari ꝑ
ſtiteramꝰ nec niſi tenuẽ alimẽtoꝝ neceſſarioꝝq̃ alioꝝ munitõe3 re
tinebamꝰ. Quę ⁊ q̇dẽ adhuc ex vehemẽtibꝫ. q̃s ꝑtuleramꝰ ſol' calo
ribꝫ iã ꝯtaminata inq̇nataq̃ erãt: cũ abexitu nr̃o a Cãpiuiridis i/
ſulis vſq̃ tũc ꝯtinue ꝑ torridã nauigauiſſemꝰ zonã: ⁊ trãſuerſim ꝑ
lineã eq̇noctialẽ bis: vt ꝑhabitũ ẽ. In q̃ q̇dẽ volũtate nob̃ ꝑſeuerã
tibꝫ: nos a laboribꝫ ſbleuare nr̃is ſctĩfico cõplacuit ſpiritui. Nẽpe

receptū quēpiā p turſū nouādis naualibꝰ nr̄is nob̄ q̄rētibꝰ.ad gē
tē q̄ndā puenimꝰ.q̄ nos cū maxia ſuſcepit amicicia:⁊ q̄ſquidē vni
onū plarū ve oriētaliū cōperimꝰ.in nūero maxio tenere.ꝓpter qḋ
xlvij.diebꝰ ibi pſtitimꝰ ⁊.C.xix.vnionū marchas:ꝓcio (vt eſtima
bamꝰ).xl.nō ſupante ducatos:ab eis cōparauimꝰ.Nā nolas:ſpe
cularia.criſtallinoſq; nōnullos:necnō leuiſſima electri folia q̄dā.
eis tm̄ ppterea tradidimꝰ.Nēpe q̄tq̄t q̄lib; eoꝝ obtineret vniōes
eos p ſola nola donabat.Didicimꝰ q̄; iterdū ab eis quō ⁊ vbi il
los piſcarēt.q̄ ⁊ q̄dē oſtreolas in q̄bꝰ naſcūt nob̄ pl'es largiti ſūt.
Et piter nōnl'las mercati fuimꝰ:vbi i quibuſdā.C.⁊.xxx.vniōes ⁊
q̄buſdā ꝟo nō totidē repiebant.Noueritq; maieſtas vr̄a:q nisi p
maturi ſint ⁊ a cōchiliis i q̄bꝰ gignūt:p ſeſe excidāt:oīno pfecti n̄ ſūt.
Quinymmo i breui (vt ſepiꝰ ipe expertꝰ ſum) emarceſcūt.⁊ in ni
hil redacti ſūt.Cū ꝟo maturi fuerint in oſtrea ipa inter carnes (p
ter id q ipis carnibꝰ hereāt) ſe ſepant.⁊ huiuſcemodi optimi ſunt.
Effluxis igit.xlvij.diebꝰ necnō gēte illa quā nob̄ plurimū amicā
effeceramꝰ relicta:hinc ab eis exceſſimꝰ:ob plurimaꝝ reꝝ nr̄arum
indigētiā.venimuſq; ad Antiglie inſulā:quā paucis nup ab ānis
Criſtophorꝰ Colūbꝰ diſcooperuit:in q̄ reculas nr̄as ac naualia refi
ciēdo:mēſibꝰ duobꝰ ⁊ diebꝰ totidē pmāſimꝰ.plures interdū Chriſti
colaꝝ inibi ꝯuerſantiū ꝯtumelias ppetiēdo:q̄s plixꝰ ne nimiū fi
am h̄ omitto.Eādē ꝟo inſulā.xxij.Julij deſerētes:pcurſa vniꝰ mē
ſis cū medio nauigatiōe:Caliciū tandē portū.viij.mēſis.Septē
bris ſbiuimꝰ:vbi cū honore pfectuq; ſuſcepti fuimus:Et ſic p dei
placitum finem noſtra cepit ſecunda nauigatio.

De tercio facta nauigatione.

ME in Sibillia exiſtēte:⁊ a poenis atq; laboribꝰ
q̄s inter p̄memoratas ptuleram nauigatiōes
pauliſp req̄eſcēte deſiderāteq;.poſthec in plarū
terrā remeare.fortuna fatigationū meaꝝ neq̄
q̄ adhuc ſatura:sereniſſimo illi .D. Emanueli
Portugallie Regi miſit in cor (neſcio vt q̄d) vt
deſtinato nūcio:lr̄as regales ſuas ad me trāſmitteret:quibꝰ pluri
mū rogabat:vt ad eū apō Liſbonā celeriꝰ me transferrē.ipe etem
mirabilia mihi plurima faceret.Sup q̄ re nondū tūc deliberaui
quinymmo ei p eūdē met nunciū:me mīnꝰ bn̄ diſpoſitū ⁊ tūc ma
le haber̄ ſignificaui.Veꝝ ſi q̄nq; recōualeſcerē:⁊ maieſtati eiꝰ regie

meū forſan cōplaceret obſequiū.oīa q̄cūq̃ vellet ex anīo pficerem Qui rex pcipiēs q me ad ſe tūc traducere nequire. Julianū Bartholomeū Jocundū.q tūc in Liſbona erat rurſū ad me deſtinauit cū cōmiſſiōe.vt oīb modis me ad eūdē rege ſecū pduceret. ppter cui Juliani aduentū ⁊ pces.coact tūc fui ad regē ipm meare.qd (q me nouerāt oēs) malū eſſe iudicarūt. Et ita a Caſtilia vbi honor mihi nō modic exhibit extiterat.ac rex ipe Caſtilie exiſtimatione de me bonā ɔcepat pfect ſū.⁊ qd deteri fuit.hoſpite in ſalutato.ac mox corā ipo rege .d. Emanuele meipm obtuli.q rex de aduētu meo nō pua viſus eſt ɔcepiſſe leticiā.plurimū me interdū rogitās.vt vna cū trib ei ɔſeruātie nauib.q ad excūdū et ad nouarū terrarū inq̄ſitionē pparate erāt pficiſci vellē.Et ita (q̄a regum preces precepta ſunt) ad eius votum conſenſi.

Tempus profectionis tercie

IBit ab h Liſbone portu.cū trib ɔſeruātie nauib die Maij decima.M.ccccc.⁊ primo abeūtes: curſum nrm verſus magne Canarie inſulas arripuimus: ſcdm q̄s ⁊ ad earū pſpectū inſtāter enauigantes.idē nauigiū nrm collateralr ſcdm Africā.occidentē verſus ſecuti fuim.Ubi piſciū q̄rundā (quos Parghi nūcupāt) multitudine maximā in eq̄re predidim: trib inibi dieb morā faciētes.Exinde aūt ad ptē illā Ethiopie: q Beſilicca dr deuenim: que quidē ſb torrida zona poſita eſt. ⁊ ſup quā. xiiij. gdib ſe Septētrionalis erigit polus in climate primo. vbi dieb.xi:nob de lignis et aqua puiſionē pantes reſtitim.ppter id q Auſtrū verſus p Athlanticū pelag nauigādi mihi ineſſet affect. Itaq portū Ethiopie illū poſt hec relinq̄ntes tūc p Lebecciū ventū in tātū nauigauim: vt.lx.⁊.vij.infra dies.inſule cuidā applicuerim.que inſula .Dcc.a portu eodē leucis ad Lebecciū ptē diſtaret. In quibuſq̄dem dieb: peius ppeſſi tps fuim.q vnq in mari q̄ſq antea ptulerit: ppter vētorū nimborūue impet: q q plurima nob intulere grauamina.ex eo q nauigiū nrm linee pſertim eq̄noctiali ɔtinue iunctū fuit. Inibiq in menſe Junio hyems extat ac dies noctib equales ſunt.atq ipe vmbre nre ɔtinue verſus meridiē erāt.Tandē vero omnitonāti placuit nouam vnam nobis oſtendere plagam.xvij. ſcilicet Auguſti.iuxta quā (leucis ſepoſiti ab eadem cum media)

reſtitimꝰ.⁊ poſtea aſſumptis cymbis nõnullis:in ipſã viſuri ſi in-
habitata eſſet ꝓfecti fuimꝰ.quã ⁊ qdẽ incolas plꝛimos habitare re-
perimꝰ q beſtijs prauiores erãt:quẽadmodũ maieſtas regia vr̃a
poſt hec itelliget.In h̄ ꝓo introitꝰ nr̃i pͥcipio gentẽ nõ ꝑcępimꝰ
aliquã.quis orã ipam ꝑ ſigna plꝛima (q̃ vidimꝰ)ppl'o mlt'o reple-
tã eẽ intelleximꝰ.De qua qdẽ ora ꝓ ipſo ſereniſſimo Caſtilię rege
poſſeſſoriũ cępimꝰ:inuenimuſq꜡ illã multũ amoenã.ac viridẽ eſſe
⁊ apparẽtię bonę.Eſt aũt ext͂ lineã ęqnoctialẽ Auſtrũ verſus.v.gra-
dibus/⁊ ita eadẽ die ad naues nr̃as repedauimꝰ.Quia ꝓo lignoꝝ
⁊ aq̃ penuriã patiebamur:ↄcordauimꝰ iteꝝ in terrã altera die re-
uerti vt nob̄ de neceſſarijs ꝓuideremus:in q̃ qdẽ nob̄ extãtibꝫ.vi-
dimꝰ ſtãtes in vniꝰ mõtis cacumine gẽtes.quę deorſum deſcẽdere
nõ auderẽt:erãtq꜡ nudi oẽs necnõ ↄſil'is effigiei coloꝛiſq꜡ vt de ſu-
perioꝛibꝫ habitũ ẽ.Nob̄ aũt ſatagẽtibꝫ vt nobiſcũ ↄuerſatũ acce-
derẽt/nõ ſic ſecuros eos efficere valuimꝰ.vt de nob̄ adhuc nõ diſ-
fiderẽt.Quoꝝ obſtinatiõe ꝓteruiaq꜡ cognita:ad naues ſb̄ noctẽ
remeauimꝰ:relictꝭ i terra (vidẽtibꝫ illis)nolis ſpeculiſq꜡ nõnullis
ac rebꝫ alijs.Cũq꜡ nos i mari emin͂ꝰ eſſe ꝓſpicerẽt:oẽs d̄ ipſo mon-
te (ꝓpter reculas q̃s reliq̃ramꝰ)deſcẽdert͂.plꝛima inter ſe admiratio-
nis ſigna faciẽtes.Nec tũc de aliq̄ niſi de aq̃ nob̄ ꝓuidimꝰ.Cra-
ſtino aũt effecto mane.vidimꝰ e nauibꝫ gẽtem eãde nũero q̃ antea
maiorẽ paſſim ꝑ terrã ignes fumoſq꜡ faciẽtẽ.Vñ nos exiſtimãtes
q̄ nos ꝑ h̄ ad ſe inuitarẽt iuimꝰ ad eos in terrã.vbi tũc ppl'm plu-
rimũ aduenıſſe ↄſpeximꝰ:q tñ a nob̄ lõge ſeipſos tenebãt.ſigna fa-
ciẽtes interim nõnulla vt cũ eis interiꝰ in inſulã vaderemus.Pro-
pter qᵭ factũ eſt:vt ex Chriſticol'nr̃is duo ꝓtinꝰ ad h̄ pati ꝑiculo
ad tales eũdi ſemetipſos exponerẽt:vt q̃les gẽtes eedẽ forẽt:aut ſi
q̃s diuitias ſpecieſue aromaticas vllas haberẽt.ipſi cognoſcerent:q̃
ꝓpter intãtũ nauiũ ꝑtorẽ rogitauert͂:vt eis qᵭ poſtulabãt annue-
ret.Tũ ꝓo illi ad h̄ ſeſe accingẽtes necnõ pleraſq꜡ de rebꝫ ſuis mi-
nutꝭ ſecũ ſumẽtes.vt inde a gẽtibꝫ eiſdẽ mercarert͂ alias.abierũt a
nob̄:data ↄditõe vt ad nos poſt qnq꜡ dies ad ſũmũ remeare expe-
ctaremꝰ.Et ita tũc iter ſuũ in terrã arripuert͂.atq꜡ nos ad naues
nr̃as regreſſũ cępimꝰ:vbi expectãdo eos diebꝫ.vi.ꝑſtitimꝰ.In qui-
bus diebꝫ gẽs ꝑ mlt'a noua dietim fere ad plagã ipſaꝫ adueniebat.
ſ꜡ nuſq̃ nobiſcũ colloq volueṙt.Septĩa igit͂ aduentãte die nos in
terrã ipſaꝫ iteꝝ tendẽtes.gentẽ illã mlꝛieres ſuas oẽs ſecũ adduxiſſe
reperimꝰ.Quã ꝓo primũ illuc ꝑuenimꝰ:mox ex eiſdẽ vxoribꝫ ſuis

ad colloq̄ndū nobiſcū q̄plures miſert:foeminis tñ eiſdē nō ſatis
de nob̄ ꝯfidētibꝫ:qđ q̇dē nos attēdētes ꝯcordauimus:vt iuuenē
vnū e nob̄ (q̇ validꝰ agiliſq̄ nimiū eſſet) ad eas q̄ʒ trāſmitteremꝰ
⁊ tūc vt minꝰ feminę eędē metuerēt in nauiclas nr̄as introiuimꝰ
Quo egreſſo iuuene cū ſeipʒ inter illas imiſcuiſſet, ac illę oēs cir
cūſtātes ꝯtingerēt palparētq̄ eū,⁊ ꝓpter eū nō paꝝ admirarent̄:ec
ce interea de mōte femina vna vallū magnū manu geſtās aduenit
q̄ poſtq̄ vbi iuuēis ip̄e erat appropiauit:tali eū vallī ſui ictu a ter
go ꝑcuſſit:vt ſbito mortuꝰ in terrā excideret:quē ꝯfeſtim mulieres
alię corripiētes,illū in mōtē a pedibꝫ ꝑtraxert̄:viriq̄ ip̄i q̇ in mōte
erāt ad litꝰ cū arcubꝫ ⁊ ſagittis aduenīētes ac ſagittas ſuas ī nos
cōiiciētes tali gētē nr̄am affęcert̄ ſtupore (ob id q̄ nauiclę illę in q̇
bus erāt harenā nauigādo radebāt/nec celerit̄ aufugere tūc pote
rāt) vt ſumēdoꝝ armoꝝ ſuoꝝ mēoriā nemo tūc haberet. Et ita q̄
plures ꝯ̄ nos ſagittas ſuas eiaculabant̄. Tū ṽo in eos q̄ttuor ma
chinaꝝ nr̄aꝝ fulmina licet neminē attingētia emiſimꝰ:q̄ audito to
nitruo oēs rurſū in mōtē fugert̄:vbi mulieres ip̄e erāt:q̄ iuuenē no
ſtrū quē trucidauerāt(nob̄ vidētibꝫ) in fruſta ſecabāt. necnō fru
ſta ip̄a nob̄ oſtētātes,ad ingētē quē ſuccēderāt ignē torrebāt.⁊ de
inde poſthęc mādueabāt. Uiri q̄ʒ ip̄i ſigna nob̄ ſilr̄ facientes,ge
minos Chriſticolas nr̄os alios ſe pariformiter ꝑemiſſe mādu caſ
ſeq̄ inſinuabāt:q̇bꝫ q̇ ⁊ vtiq̄ vera loq̄bant̄.in h̄ ip̄o credidimus.
Cuiꝰ nos impꝛoperij vehemētꝰ piguit.cū imanitatē quā in mor
tuū exercebāt.oculis intueremur ip̄i ꝓpꝛijs. Quāobrē plures q̄
q̄draginta ď nob̄ in animo ſtabiliueramꝰ:vt oēs ꝑiter terrā ip̄am
impetu petētes:tā imane factū tāq̄ beſtialē ferociā vindicatū va
deremꝰ. Sʒ h̄ ipʒ nob̄ nauip̄toꝛ nō ꝑmiſit.⁊ ita tā magnā ac tam
grauē iniuriā paſſi cū maliuolo aīo ⁊ aīo ⁊ grādi oppꝛobꝛio nr̄o(effi
ciēte h̄ nauip̄ceptore nr̄o)impunitꝫ illis abceſſimꝰ. Poſtq̄ aūt ter
rā illā reliq̄mꝰ,mox inter leuātē ⁊ Seroccū vētū (ſcd̄m q̄s ſe cōti
net terra)nauigare occępimꝰ:plurimos ambitꝰ plurimoſq̄ gyros
interdū ſectātes.q̇bꝫ durātibꝫ gētes nō vidimꝰ q̄ nobiſcū practica
re aut ad nos appropinq̄re voluerint. In tātū ṽo nauigauimꝰ vt
tellurē vnā nouā (q̄ ſc̄m Lebecciū ſe porrigeret)inuenerimus. In
qua cū cāpū vnū circuiuiſſemꝰ (cui ſc̄ti Uincētij cāpo nomē indi
dimꝰ) ſc̄m Lebecciū vētū poſthęc nauigare occępimꝰ. Diſtatq̄
idē ſc̄ti Uincētij cāpꝰ a pꝛiore terra illa:vbi Criſticolę nr̄i extiterūt
interēpti.cl.leucē ad ꝑtē Leuātꝫ. Qui ⁊ q̇dē cāpꝰ.viij.ḡdibꝫ ext̄ line

m ęquinoctialē ꝟſus auſtrū eſt. Cū igiť ita vagātes irem⁹, q̄dā die
copioſam gētiū multitudinē, nos nauiūq; nr̄aꝝ vaſtitatē mirantiū
in terra vna alia nos eſſe ꝯſpex͛im⁹, apd̄ q̄s tuto in loco mox reſtiti
mus, ⁊ deinde in terrā ipaꝫ ad eos ex nauiculis nr̄is deſcēdimus,
quos quidē mitioris eſſe ꝯditiōis q̄ꝫ priores repꝑimus. Nā etſi in
edomādis illis diu elaborauimus: amicos tn̄ nr̄os eos tandē ef/
fecimus, cū quibus negociādo practicādoq; varie, v. māſim⁹, die/
bus, vbi cauas fiſtulas virides plurimū groſſas, ⁊ etiā nōnullas
in arboꝝ cacuminibus ſiccas inuenimus. Cōcordauimus autē
vt ex eadē gente duos q̄ nos eoꝝ linguā edocerēt inde traducere/
mus. Quāobrem tres ex eis vt in Portugalliā venirēt, nos vltro
comitati ſt. Et qm̄ me oīa pſequi ac deſcribere piget: dignet̄ vr̄a
noſſe maieſtas, q͛ nos portū illū linquentes: ꝑ Lebectū ventū, et
in viſu terrę ſemꝑ trāſcurrim⁹, plures ꝯtinue faciēdo ſcalas plu/
reſq; ambitus: ac interdū cū multis pplis loquēdo: donec tandē
ꝟſus Auſtrū extra Capicorni tropicū fuimus. Vbi ſuꝑ horizōta
illū meridionalis polus. xxxij ſeſe extollebat gradibus: atq; mino/
rem iā ꝑdideramus vrſam: ipaq; maior vrſa multuꝫ infima vide/
bat, fere in fine Horizōtis ſe oſtentās: ⁊ tūc ꝑ ſtellas alterius meri
dionalis poli noſmetipos dirigebamus: q̄ multo plures multoq;
maiores ac lucidiores q̄ꝫ nr̄i poli ſtellę exiſtūt: ꝓpter qd̄ plurimarū
illaꝝ figuras ꝯfinxi, ⁊ pſertim eaꝝ q̄ prioris ac maioris magnitu/
dinis erāt, vna cū declinatiōe diametroꝝ, quas circa polū Auſtri
efficiūt. et vna cū denotatiōe earundē diametroꝝ ⁊ ſemidiametro
rum eaꝝ, ꝓut in meis quattuor dietis ſiue nauigatiōibus inſpici
facile poterit. Hoccine ꝟo nauigio a nr̄o campo ſctī Auguſtini i/
cepto. Dcc. ꝑcurrimus leucas videlicet verſus ponentē. c. et ver/
ſus Lebecciū. Dc. quaſquidē dum peragraremus, ſi quis quę vi
dimus enumerare vellet, nō totidē ei papireę cartę ſufficerēt. Nec
quidē interdū magni cōmodi res inuenimus, demptis infinitis
caſię arboribus: et pariter plurimis quę laminas certas ꝑducūt.
cū quibus ⁊ miranda alia ꝑ multa vidim⁹, quę faſtidioſa recenſi
tu forent. Et in hac quidē peragratiōe. x. fere mēſibus extitimus.
In qua cognito q͛ mineralia nulla reperiebamus, conuenimus
vna vt ab inde ſurgētes, alio ꝑ mare euagaremur. Quo inito in/
ter nos conſilio, mox edictū fuit ac in omnē cętū nr̄m vulgatū, vt
quicquid in tali nauigatiōe precipiendū cenſerem, idipm integri/
ter fieret. Propter qd̄ cōfeſtim edixi, mādauiq; vbiq; vt de lignis

et aquat.p ſex meſibus munitionē oīes ſibi pararēt (Nam ꝑ na-
uiū magiſtros nos cū nauibus nr̄is adhuc tantundem nauiga-
re poſſe indicatū eſt) Quaquidē (quā edixerā) facta ꝓuiſione.nos
orā illā linquētes:et inde nauigationē nr̄am per Serocū ven-
tum initiantes. Februarij.xiij.videlicet:cū ſol ęquinoctio iam ap-
propinquaret:et ad hoc Septemtrionis hemiſperiū nr̄m verge-
ret in tantū peruagati fuimus:vt meridianū polum ſuꝑ horizon-
ta illū.lij.gradibus ſublimatū inuenerimus. Ita vt nec minoris
vrſę nec maioris ſtellę ammodo inſpici valeret. Nam tūc a portu
illo a quo per Serocum abieramus.ccccc.leucis longe iam facti
eramus.iij.videlicet Aprilis. Qua die tēpeſtas ac procella in ma-
ri tam vehemens exorta eſt:vt vela nr̄a omnia colligere:et cū ſolo
nudoq̄ malo remigare cōpelleremur: ꝑflante vehemētiſſime Le-
beccio ac mari intumeſcente et aere turbulentiſſimo extāte. Pro-
pter quē turbinis violentiſſimū impetū noſtrates oīes:nō mo-
dico affecti fuerūt ſtupore. Noctes quoq̄ tunc inibi ꝗ̄maxie erāt.
Etenī Aprilis.vij.ſole circa arietis finē extāte:ipſę eędē noctes ho-
rarum.xv.eſſe repertę ſunt:hyemsq̄ etiam tunc inibi erat vt ve-
ſtra ſatis perpendere poteſt maieſtas. Nobis autem ſub hac na-
uigantibus turbulentia terram vnam Aprilis.ij. vidimus:pe-
nes quam.xx.circiter leucas nauigantes appropiauimus. Verū
illam omnimodo brutalem & extraneam eſſe comperimus.in qua
quidem nec portum quempiam nec gentes aliquas fore conſpexi-
mus:ob id (vt arbitror) ꝙ tam aſperum in ea frigus algeret:vt tā
acerbū vix quiſq̄ perpeti poſſet. Porro in tanto periculo in tan-
taq̄ tempeſtatis importunitate noſmet tum reperimus:vt vix al-
teri alteros pręgrandi turbine nos videremus. Quamobrem de-
mum cum nauium prętore pariter concordauimus.vt connaui-
tis noſtris omnibus.terram illam linquendi:ſeq̄ ab ea elongan-
di.et in Portugalliam remeandi ſigna faceremus. Quod conſi-
lium ſanum quidem et vtile fuit:cum ſi inibi nocte ſolum adhuc
illa perſtitiſſemus:diſperditi omnes eramus. Nempe cum hinc
abijſſemus tam grandis die ſequenti tempeſtas in mari excita-
ta eſt:vt penitꝰ obrui ꝑdite metueremꝰ. Propter qđ plurima pe-
regrinationū vota.necnon alias ꝗ̄plures cerimonias (ꝓut nauti-
mos eſſe ſolet) tūc fecimus. Sub quo tempeſtatis infortunio.v.
nauigauimus diebus.demiſſis omnino velis. In quibuſdā.v.

diebꝫ.cc.⁊ l.in mari penetrauimꝰ leucas:linee interdū eq̄noctiali
necnō mari ⁊ aure tpatiori ſp appropinq̄n. ꝑ qđ nos a p̄miſſis eri/
pere piculis altiſſimo deo placuit. Eratq; huiuſcemodi nr̄a naui/
gatio ad trāſmontanū ventū ⁊ grecū. ob id ꝙ ad Ethiopię latus
ptingere cupiebamꝰ. a q̄ ꝑ maris Athlātici fauces eūdo. M.ccc.
diſtabamꝰ leuc. Ad illā aūt ꝑ ſūmitonātꝭ grām Maij biſq̄na pti/
gimꝰ die. Ubi ī plaga vna ad latꝰ Auſtri (q̄ Serraliona dr̄). xv.
diebꝫ nosipos refrigerādo fuimꝰ. Et poſthec curſum nr̄m v̄ſus
inſulas Lyazori dictas arripuimꝰ. queq̄dē inſulę a Serraliona
ip̄a. Dcc.⁊.l.leuc. diſtabāt. ad q̄s ſb Julij finē ꝑuenimꝰ. ⁊ pariter
xv. inibi nos reficiēdo pſtitimꝰ diebꝫ. Poſt q̄s inde exiuimꝰ ⁊ ad
Liſbonę nr̄ę recurſum nos accinximꝰ. a q̄ ad occidētis ptē. ccc.
ſepoſiti leuc. eramꝰ. ⁊ cuiꝰ tandē deinde portū. M.D.ij. cū pſpe/
ra ſaluatiōe ex cūctipotētꝭ nutu rurſū ſbiuimꝰ. cū duabꝫ d ūtaxat
nauibꝫ. ob id ꝙ terciā ī Serraliona (qm̄ ampliꝰ nauigare nō poſ/
ſet) igni cōbuſſeramꝰ. In hac aūt nr̄a tercio curſa nauigatiōe. xvi
circiter mēſes ꝑmāſimꝰ. e q̄bꝫ xi. abſq; trāſmōtanę ſtellę necnō et
maiorꝭ vrſę minoriſue aſpectu nauigauimꝰ. q̄ tpe noſmetip̄os ꝑ
aliā meridional' poli ſtellā regebamꝰ. Quę ſupiꝰ cōmēorata ſunt
In eadē nr̄a tercio facta nauigatiōe relatu magꝭ digna ꝯſpexi.

De quarte nauigatiōis curſu

Reliquū aūt eſt. vt q̄ in tercia nauigatiōe nr̄a ꝓſpexerimꝰ
ediſſerā. Quia v̄o iā p̄ lōga narratiōe fatiſco⁊ q̄ꝫ hęc ea
dē nr̄a nauigatio ad ſperatū a nob̄ finē minime ꝓducta
eſt. ob aduerſitatē infortuniūue q̄ddā: qđ in marꝭ Athlā/
tici nob̄ accidit ſinu. idcirco breuior fiā. Igiẗ ex Liſbone portu
cū ſex ꝯſeruātię nauibꝫ exiuimꝰ: cū ꝓpoſito inſulā vnā v̄ſus hori/
zontē poſitā inuiſendi. q̄ Melcha diciẗ ⁊ diuitiaꝝ multaꝝ famo/
ſa necnō nauiū oīm ſiue a Gangetico ſiue ab indico mari veniē/
tiū receptꝰ ſiue ſtatio eſt. quēdmodū Calicia receptꝰ ſiue hoſpita
le oīm nauigātiū eſt: q̄ ab oriēte in occidētē ⁊ ecōuerſo vagant̄ ꝑut
de hiſ ꝑ Calicutię viā fama eſt. Quę q̄dē inſula Melcha plꝰ
ad occidētē. Calicutia v̄o ip̄a plꝰ ad meridiē reſpicit. qđ idcirco co
gnouimus quia ip̄a in aſpectu. xxxiij. graduū poli antarctici ſita
eſt. Decima ergo Maij die. M.D.iij. nobis vñ ſupra egredien
tibus: curſum nr̄m ad inſulas virides nuncupatas primo direxi/
mus. Ubi rerum neceſſariarum munimina: necnon et plura di/

uerſoꝝ modoꝝ refrigeramina ſumẽtes ⁊.xij.interdũ inibi diebus
ceſſãtes/ꝑ vẽtũ Seroccũ poſt hęc euanigare occepimꝰ:cuȝ naui-
dñs nr̃:tanꝙ̃ ꝓſũptuoſus capitoſuſꝙ.ꝓter neceſſitatẽ ⁊ oĩm nr̃m
vnanimitatẽ(ſȝ ſolũ vt ſeſe nr̃i ⁊ ſex nauiũ ꝓpoſitũ oſtẽtaret) iuſſit
vt in Serralionã Auſtralẽ Ethiopię terrã tẽderemꝰ. Ad quã no
bis accelerãtibꝰ ⁊ illã tãdẽ in ꝯſpectu hñtibꝰ:tam imanis ⁊ acerba
ſboꝛta tẽpeſtas eſt/ac vẽtꝰ ꝯtrariꝰ ⁊ foꝛtuna aduerſa ĩualuit/vt in
ipam (quã nr̃is ipi videbamꝰ oculis) ꝑ q̃triduũ applicare non va-
luerimꝰ:q̇nymo coacti fuerimꝰ:vt illa relicta ad pꝛioꝛẽ nauigatõeȝ
nr̃am regrederemur.Quãquidẽ nos ꝑ Suduesiũ(q̇ vẽtꝰ eſt in-
ter meridiẽ ⁊ Lebecciũ) reaſſumẽtes.ccc.ꝑ illã marȝ artitudinẽ na-
uigauimꝰ leucas.Vñ factũ eſt vt nob̄ ex lineã ęq̇noctialẽ tribꝰ pe
ne ğdibꝰ iã tũc exiſtẽtibꝰ:terra q̄dã(a qua.xij.diſtabamꝰ leucȝ) ap-
paruerit/q̄ apparitio nõ ꝑua nos affęcit admiratiõe.Terra etem̃
illa/inſula in medio mari mlt̃ũ alta ⁊ admirabil̄ erat/q̄ leucȝ dua-
bus lõgioꝛ ⁊ vna dilatatioꝛ nõ exiſtebat:in quaq̇dẽ terra:nũꝙ̃ q̇ſ-
ꝙ̃ hoĩm aut fuerat aut habitauerat/⁊ nihilominꝰ nob̄ infoeliciſſi
ma fuit.In illa em̃ ꝑ ſtolidũ ꝯſiliũ ſuũ ⁊ regimẽ ꝓfectus nauiũ nr̃
nauẽ ſuã ꝑdidit.Nãpe illa a ſcopulo q̄dã eliſa/⁊ inde ꝓpter h̄ in ri
mas diuiſa ſcti Laurẽtij nocte:(q̄ Auguſti.x.eſt) in mari penitus
ſbmerſa extitit/nihil inde ſaluo manẽte dẽptis tm̃modo nautis.
Eratꝙ̃ nauis eadẽ dolioꝝ.ccc.in q̄ nr̃e totius turbę total̄ potẽ-
tia erat.Cũ aũt oẽs circa illã ſatageremꝰ:vt ſi foꝛte ipam a ꝑiculo
ſbtrahere valeremꝰ:dedit mihi in mãdatȝ idẽ nauiũ ꝓfectꝰ/vt cũ
nauicula vna in receptũ quẽpiã bonũ:vbi pupes nr̃as ſecure oẽs
recipe poſſemꝰ apd̄ inſulã eãdẽ ĩuentũ ꝑgerẽ/nolens tñ ipe idẽ ꝓfe
ctus/vt nauẽ meã (q̄ nouẽ nautȝ meis ſtipata/⁊ in nauis ꝑiclitãtȝ
adiutoꝛio intẽta foret) mecũ tũc traducerẽ/ſȝ ſolũ vt edixerat poꝛ-
tũ vnũ inq̇ſitũ irẽ/et in illo nauẽ meã ipaȝ mihi reſtitueret.Qua
iuſſiõe recepta/ego vt mãdauerat(ſũpta mecũ nautaꝝ meoꝝ me-
dietate) in inſulã ipam (a q̄.iiij.diſtabamꝰ leucȝ)ꝓperãs/pulcherri
mũ inibi poꝛtũ/vbi claſſem nr̃am oẽm tute ſuſcipe poſſemꝰ inue-
ni.Quo cõperto.viij.ibidẽ diebꝰ eũdẽ nauiũ ꝓfectũ cũ reliq̄ tur
ba expectãdo ꝑſtiti.Qui cũ aduenirẽt moleſte nõ paꝝ ꝑtuli/atꝙ̃
q̇ mecũ erãt ſic obſtupeſcebãt vt nl̃lo ꝯſolari mõ vellẽt.Nob̄ aũt
in hac exiſtẽtibꝰ anguſtia/ipa octaua die pupim vnã ꝑ ęquoꝛ ad-
uẽtare ꝯſpeximꝰ/cui vt nos ꝑcipe poſſent mox obuiã iuimꝰ ꝯfidẽ-

tes ſperãteſq; vna qꝺ ad meliorẽ portũ quẽpiã nos ſecũ ducerẽt.
Quibꝰ dũ appropinq̃ſſemꝰ / ⁊ viciſſim nos reſalutaſſemꝰ: retulerũt
illi nob / eiuſdẽ p̃fecti nr̃i nauẽ in mari penitꝰ (dẽptis nautis) ꝑdi
tã extitiſſe: q̃ nũcia . vt ↄtẽplari vr̃a põt regia maieſtas) me nõ par
ua affecerũt moleſtia / cũ a Liſbona (ad quã reuerti habebã) . ccc.
lõge exiſtẽs leucis in lõgo remotoq; mari me eſſe ſentirẽ. Nihilomi
nus tñ fortunę noſmet ſubĳciẽtes vlteriꝰ ꝓceſſimꝰ / reuerſiq; ĩ pri
mis fuimꝰ ad memoratã inſulã: vbi nob de lignis ⁊ aq̃ in ↄſeruã
tię meę naui ꝓuidimꝰ. Erat ꝟo eadẽ inſula penitꝰ inhoſpitata in
habitataq; / m̃lta aq̃ viuida ⁊ ſuaui in illa ſcaturiẽte / cũ infinitis ar
boribꝰ innũeriſq; volucribꝰ marinis et terreſtribꝰ / q̃ adeo ſimpli
ces erãt: vt ſeſe manu cõprehẽdi intrepide ꝑmitterẽt. Propter qꝺ
tot tũc prẽdidimꝰ vt nauiculã vnã ex illis adimpleuerimꝰ. In ea
aũt nll'a alia ĩuenimꝰ aĩalia p̃terq; mures q̃maxios / ⁊ lacertas bi
furcã caudã hñtes cũ nõnll'is ſerpẽtibꝰ q̄s etiã in ea vidimꝰ. Igi
tur ꝑata nob inibi ꝓuiſiõe: ſb vẽto inter meridiẽ ⁊ Lebecciũ ducẽ
te prexímꝰ: ob id ꝙ a rege mãdatũ accęꝑamꝰ / vt q̃licũq; nõ obſtã
te ꝑiclo p̃cedẽtis nauigatiõis viã inſeq̃remur. Incepto ĝ huiuſ
cemodi nauigio portũ tãdẽ vnũ ĩuenimꝰ. quẽ oĩm ſctõꝝ Abbaciã
nũcupauimꝰ / ad quẽ (ꝓſperã annuẽte nob auram altiſſimo) infra
xvĳ. ꝑtigimꝰ dies. Diſtatq; idẽ portꝰ .ccc. a p̃fata inſula leucis / in
quo q̄dẽ portu nec p̃fectũ nr̃m nec quẽquã de turba aliũ reperimꝰ /
etſi tñ in illo menſibꝰ duobꝰ ⁊ diebꝰ q̃ttuor expectauerimꝰ / quibꝰ
effluxis: viſo ꝙ illuc nemo veniret ↄſuãtia nr̃a tũc ⁊ ego ↄcorda
uimꝰ / vt ſcd̃m latus lõgius ꝓgrederemur. Percurſis itaq; .cc.lx.
leucis portui cuidã alĳ applicuimꝰ: in q̄ caſtellũ vnũ erigere ꝓpo
ſuimꝰ. qꝺ ⁊ q̄dẽ ꝑfecto fecimꝰ: relictis in illo .xxiiĳ. Chriſticolis no
biſcũ exiſtẽtibꝰ: q̄ ex p̃fecti nr̃i pupe ꝑdita collecti fuerãt. Porro in
eodẽ portu p̃fatũ ↄſtruẽdo caſtellũ ⁊ breſilico pupes nr̃as onuſtas
efficiẽdo .v. ꝑſtitimꝰ mẽſibꝰ: ob id ꝙ p̄ nautaꝝ ꝑpaucitate ⁊ pluri
moꝝ appatuũ neceſſitate lõgiꝰ ꝓgredi nõ valebamꝰ. Quibꝰ ſu
perioribꝰ ita pactis: cõcordauimꝰ poſt hęc in Portugalliã reuerti:
quã rẽ ꝑ gręcũ trãſmontanũq; ventũ neceſſe nob erat efficere Re
lictis igit̃ in caſtello p̃fato Chriſticolis .xxiiĳ. ⁊ cũ illis .xĳ. machi
nis ac alĳs pluribꝰ armis: vna cũ ꝓuiſiõe ꝑ ſex mẽſibꝰ ſufficiente:
necnõ pacata nobiſcũ telluris illiꝰ gente (de qua minima fit mẽtio
licet infinitos inibi tũc viderimꝰ ⁊ cũ illis practicauerimꝰ. Nam

xl.fere leucas cū.xxx.ex eis in inſulā ip̄aʒ penetrauimꝰ. Ubi interdū plurima ꝓſpeximꝰ: ꝙ nūc ſubticeſcēs libello meo.iiij.nauigationū reſeruo. Eſt eadē terra ex̄ lineā ęq̄noctialē ad partē Auſtri.xviij.gradib⁹ ⁊ ex̄ Liſbonę meridianū ad occidētis ptē.xxxv.ꝓut inſtrumēta nr̄a mōſtrabāt) nos nauigationē noſtrā ꝑ Nornordenſiū (q̄ inter grecū trāſmontanūq; vētus eſt) cum animi ꝓpoſito: ad hāc Liſbone ciuitatē ꝑficiſcēdi iniciātes: tandē poſt multos labores multaq; pericula in hūc eiuſdē Liſbonę portū infra.lxvij.dies.xxviij.Junij.M.D.iiij.cū dei laude introiuimꝰ. Ubi honorifice multū ⁊ vltra q̄ȝ ſit credibile feſtiuę ſuſcepti fuimꝰ: ob id ꝙ ip̄a tota ciuitas nos in mari diſperditos eſſe exiſtimabat/ quēadmodū reliq̄ oēs de turba nr̄a ꝑ ꝑfecti nr̄i nauiū ſtultā p̄ſumptionem extiterāt. Quo ſupbiam modo iuſtus omniū cenſor deus cōpenſat. Et ita nūc apud Liſbonā ip̄am ſb̄ſiſto: ignorās quid de me ſereniſſimus ipſe rex deinceps efficere cogitet/ qui a tantis laboribus meis iam exnunc requieſcere plurimū peroptarē/ hūc nuncium maieſtati veſtrę plurimū quoq; interdum cōmendans.

Americus Veſputius in Liſbona.

Preſſit apud Argentoracos hoc opus Ingenioſus vir Joannes grüniger. Anno poſt natū ſaluatorē ſupra ſeſquimilleſimū Nono.

Joanne Adelpho Mulicho Argentinen̄ Caſtigatore.

J509
W168c
[R]